

Attieksme pret korupciju Latvijā

2016.gada oktobris

Pētījumu centrs SKDS

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija

Galvenie secinājumi

1. Institūciju godīguma vērtējums
2. Viedoklis par dažādiem korupcijas aspektiem
3. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā
4. Personīgā saskarsme ar korupciju
 - 4.1. Saskarsme ar dažādām problēmām
 - 4.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi
5. Attieksme pret kukuļa došanu
 - 5.1. Gatavība dot kukuli
 - 5.2. Iemesli, kuru dēļ varētu dot kukuli
 - 5.3. Faktori, kas varētu atturēt dot kukuli
6. Rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem
 - 6.1. Institūcijas, kam ziņotu par korupcijas gadījumiem
 - 6.2. Gatavība ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti
7. Dažādu korupcijas mazināšanas pasākumu svarīguma vērtējums

Aptaujas tehniskā informācija (I)

PĒTĪJUMS	Latvijas iedzīvotāju aptauja
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1003 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (131 izlases punkts)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 08.10.2016. līdz 19.10.2016.

Aptaujas tehniskā informācija (II)

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas*	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 21.01.2016.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0
REĢIONS			
Rīga	33.2	32.7	32.7
Pierīga	17.7	18.1	18.1
Vidzeme	10.1	10.0	10.0
Kurzeme	12.8	12.8	12.8
Zemgale	12.4	12.1	12.1
Latgale	13.9	14.4	14.4
DZIMUMS			
Vīrieši	45.7	47.8	47.8
Sievietes	54.3	52.2	52.2
TAUTĪBA			
Latvieši	58.4	58.7	58.7
Citi	41.6	41.3	41.3
VECUMS			
18 - 24 g.v.	10.4	10.3	10.3
25 - 34 g.v.	21.4	20.9	20.9
35 - 44 g.v.	18.4	18.9	18.9
45 - 54 g.v.	18.1	19.1	19.1
55 - 74 g.v.	31.6	30.8	30.8
STATUSS			
Strādājošie	65.9	66.6	
Nestrādājošie	34.1	33.4	
IZGLĪTĪBA			
Pamatizglītība	11.5	11.5	
Vidējā, vidējā profesionālā	59.6	59.8	
Augstākā	28.9	28.7	
PILSONĪBA			
LR pilsoņi	85.3	85.5	
Respondenti bez LR pilsonības	14.7	14.5	

*Dati tika pakļauti svēršanas procedūrai. Materiālā norādīti svērti procenti un nesvērts respondentu skaits.

Galvenie secinājumi (I)

2016.gada oktobrī, **novērtējot** dažādu **institūciju godīgumu**, visbiežāk respondenti par godīgiem (atbildes “*ļoti godīgi*” un “*diezgan godīgi*”) atzina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (70%), Prezidentu (58%), Baznīcu (49%), valsts un pašvaldības izglītības iestādes (49%). Citas institūcijas par godīgām uzskatīja no 10% līdz 43% respondentu. Savukārt par negodīgām visbiežāk uzskatītas tiesas (41%), Latvijas valdība (Ministru kabinets) (46%) un Latvijas parlaments (Saeima) (49%).

KNAB par godīgu atzina 20% respondentu, bet par negodīgu – 37%, un vērtējums ir bijis kritiskāks nekā pirms gada. Jāpiebilst, ka, salīdzinot ar 2015.gadu, 2016.gadā gandrīz visas uzskaitītās institūcijas respondenti par godīgām atzinuši retāk.

Saistībā ar neuzticēšanos valdībai un Saeimai, jāatzīmē, ka, arī izsakoties par dažādiem **korupcijas aspektiem**, iedzīvotāji ar aizdomām izturas pret politiķiem: 80% uzskata, ka “*deputāti strādā tikai šauru ekonomisko grupu interesēs, nevis visas sabiedrības labā*”, bet 73% netic, ka “*politisko partiju finansēšana ir caurspīdīga un tā tiek pietiekami uzraudzīta*”. Lai arī vairākums piekrīt, ka “*korupcija ir līdzeklis, kuru izmanto konkurentu apsteigšanai*” (65%), “*publiskie iepirkumi tiek sadalīti ar politiķiem/amatpersonām saistītiem uzņēmējiem*” (64%) un “*pašreizējā valsts birokrātijas sistēma spiež dot kukuļus*” (64%), tam, ka “*bez kukuļdošanas/ņemšanas neko nevar panākt, jo visa valsts sistēma ir korumpēta*” piekrīt jau retāk (49%), un vairākums noraida domu “*man nav iebildumu pret to, ka valsts tiek krāpta, jo tā man tāpat neko nedod (maksā mazu pensiju, algu, pabalstu)*” (54%) un “*korupcija ir attaisnojama gadījumos, ja citādi nevar atrisināt likumīgu jautājumu*” (65%).

Vērtējot **izmaiņas korupcijas jomā**, iedzīvotāji ir drīzāk kritiski noskaņoti. 35% respondentu uzskatīja, ka pēdējo četru gadu laikā ar *augstākā līmeņa kukuļošanu* saistītās problēmas ir palielinājušās, bet samazināšanos atzīst 9%. Pirms gada pētījuma dalībnieki bija mazāk kritiski noskaņoti (problēmas palielinājušās: 26%, samazinājušās 15%). Arī par *zemākā līmeņa kukuļošanu* biežāk ir atzīmēta situācijas pasliktināšanās (24%), nevis uzlabošanās (15%), tomēr, salīdzinot ar 2015.gadu, kritisko vērtējumu pieaugums ir mazāks (problēmas palielinājušās: 21%, samazinājušās: 16%).

Galvenie secinājumi (II)

Lai gan jāņem vērā, ka ļoti atšķiras tas, cik lielai daļai ir bijusi **pieredze, risinot problēmas dažādās jomās** (75% respondentu vai viņu ģimenes locekļi pēdējo divu gadu laikā ir saskārušies ar veselības aprūpes saņemšanu, 43% - ar autotransporta reģistrāciju vai tehnisko apskati, 43% ar nodokļu administrēšanu, bet tikai 4% ir kārtojuši jautājumus tiesās, 7% saskārušies ar lietu izskatīšanu Valsts policijā, bet 9% - ar darbā iekārtošanos valsts vai pašvaldības iestādēs, absolūtais vairākums noliedz, ka šo jautājumu nokārtošanai bija vajadzīgi neoficiāli maksājumi, dāvanas vai pazīšanās. Visbiežāk tas noliegts par nodokļu administrēšanu (98%) un pasēs apmaiņu vai iegūšanu, uzturēšanās atļauju, izsaukumu kārtošanu (98%), bet salīdzinoši retāk par veselības aprūpes saņemšanu (81%) un darbā iekārtošanos valsts vai pašvaldību iestādēs (81%). Tiesa, atšķiras nepieciešamie līdzekļi: lai iekārtotos darbā valsts vai pašvaldības iestādēs visbiežāk bija nepieciešama pazīšanās (18%), bet veselības problēmu kārtošanai gan pazīšanās (9%), gan simboliskas dāvanas (7%), gan neoficiāli maksājumi, kas lielāki par €7 (4%).

Salīdzinot ar 2015.gadu, retāk bez jebkādiem neoficiāliem maksājumiem, dāvanām vai sakariem cilvēki ir iztikuši, kārtojot jautājumus tiesās, tomēr jāuzsver, ka tikai nelielai grupai ir bijusi saskarsme ar tiesām.

23% respondentu atzina, ka viņi būtu **gatavi dot kukuli** amatpersonai, ja tas būtu būtiski, lai tiktu atrisinātas viņu vai viņu radnieku problēmas. Šis rādītājs gada laikā nav būtiski mainījies (2015.: 22%, 2016.: 23%). To, ka kukuli nedotu, atzīmēja 71% pētījuma dalībnieku (2015.gadā: 69%).

Par **iesmesliem, kas pamudinātu dot kukuli**, 33% atzina vēlmi panākt, lai jautājums tiktu izskatīts ātrāk, kā arī (33%) nodrošināšanos, lai problēma vispār tiktu risināta. Nedaudz retāk cilvēki atzina, ka dotu kukuli, lai panāktu sev vēlamo problēmas atrisinājumu (28%) un laipnāku, pretimnākošāku darbinieku attieksmi (25%). Citi iesmesli atzīmēti retāk.

Biežāk nekā pirms gada tika atzīmēts, ka varētu dot kukuli, lai *“jautājums (problēma) tiek izskatīta ātrāk”* (2015.: 26%, 2016.: 33%), *“ir lielāka drošība, ka problēma vispār tiks risināta”* (2015.: 29%, 2016.: 33%) un *“tā ir tradīcija”* (2015.: 10%, 2016.: 13%).

Dot kukuli iedzīvotāji visbiežāk **atturētos** tāpēc, ka viņiem esot morāli nepieņemami, kauns dot kukuli (34%). Nedaudz retāk atbildēts, ka kukuli nedotu, lai neveicinātu ierēdņu, darbinieku negodīgumu (28%), atzīts, ka no kukuļa došanas viņus attur finansiālais stāvoklis (27%), kā arī norādīts, ka amatpersonu algas ir pietiekami labas, un viņiem nevajag maksāt papildus (26%). Salīdzinot ar 2015.gadu, 2016.gadā biežāk norādīts, ka ir morāli nepieņemami, kauns dot kukuli (2015.: 27%, 2016.: 34%).

Galvenie secinājumi (II)

Raksturojot savu **rīcību, personiski saskaroties ar korupciju** (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras), 19% atzina, ka nedarītu neko, bet 33% pastāstītu par šo gadījumu radiem, paziņām (18% respondentu stāstītu tikai viņiem). Tiesībsargājošajām iestādēm iedzīvotāji ziņotu retāk: 16% ziņotu policijai un/vai prokuratūrai, 15% - ziņotu KNAB. 12% par to informētu konkrētās iestādes vadītāju, 7% - plašsaziņas līdzekļus, bet 2% - NVO. Jāpiebilst, ka 10% respondentu norādīja, ka par tādu gadījumu ziņotu, bet nezina, kur vērsties. Saskaroties ar korupciju, nedaudz biežāk nekā pirms gada respondenti nevienu par to neinformētu un neziņotu nevienai iestādei (2015.: 15%, 2016.: 19%).

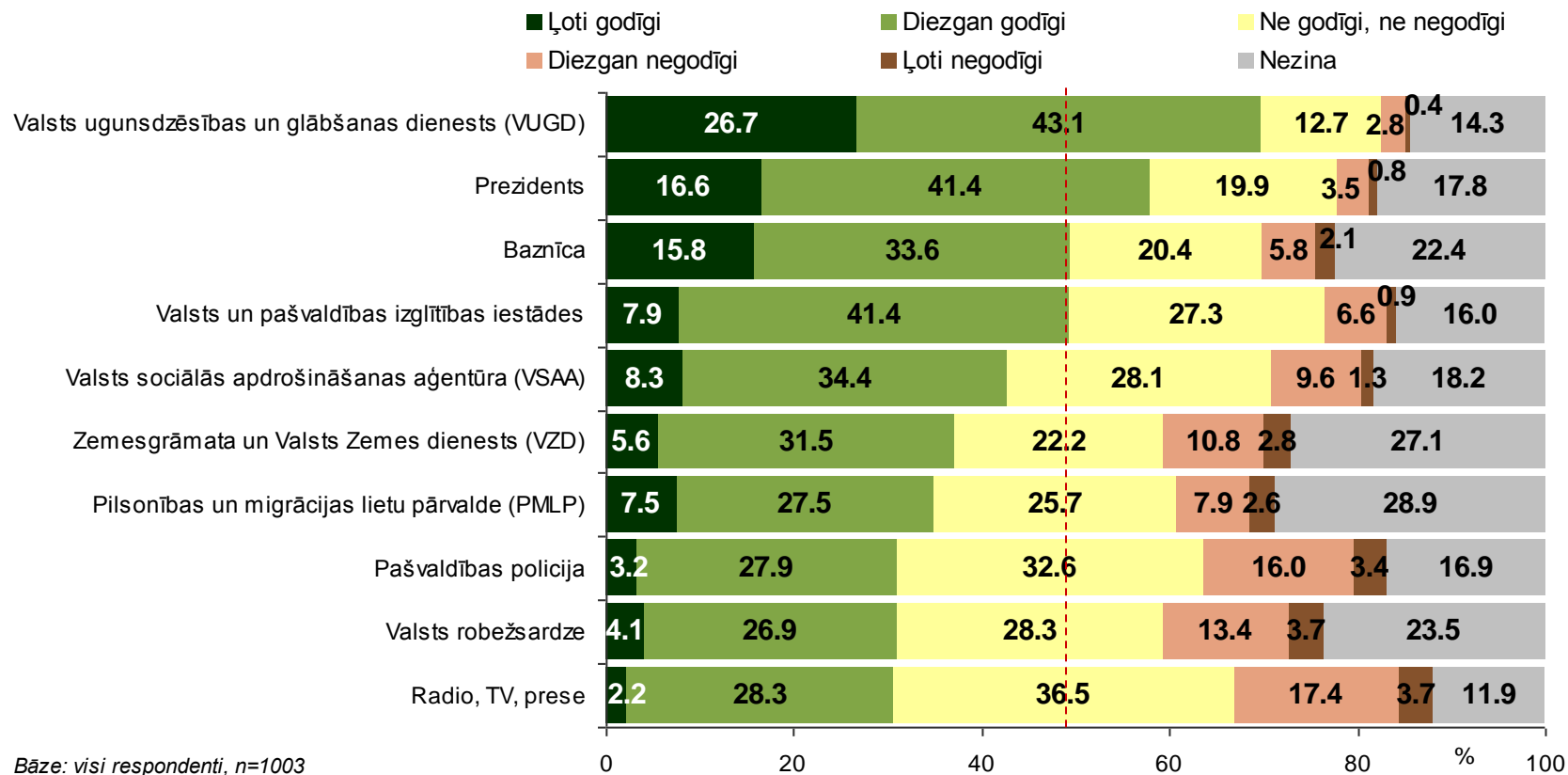
13% aptaujas dalībnieku būtu gatavi atklāti **ziņot par korupcijas gadījumiem**. Vēl 37% atbildēja, ka par tiem būtu gatavi ziņot anonīmi, bet 33% par tādiem neziņotu vispār. 2016.gadā biežāk nekā pirms gada iedzīvotāji norādīja, ka būtu gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem *anonīmi* (2015.: 28%, 2016.: 37%).

Izvērtējot **dažādu pasākumu ietekmi uz korupcijas mazināšanu**, visbiežāk par svarīgiem tika atzīta *stingrāka kontrole un sodi*: 87% uzskata, ka tiesām vajadzētu piespriest bargākus sodus kukuļņēmējiem un kukuļdevējiem, 85% - ka vajadzētu stingrāk kontrolēt publiskus iepirkumus, 78% - ka vajadzētu pastiprināt partiju privāto finansētāju kontroli un ierobežošanu. *Lielāku atklātību, vairāk informācijas* par lobistiem par svarīgu līdzekli atzina 76%. Retāk par svarīgu pasākumu korupcijas mazināšanai atzīta ētikas kodeksu un saistošu pretkorupcijas programmu iedzīvināšana (66%), bet mazāk kā puse tic, ka korupciju varētu *mazināt papildus līdzekļu piešķiršana valsts pārvaldei*: 40% par svarīgu atzina papildus līdzekļu piešķiršanu KNAB, 34% - algu paaugstināšanu valsts pārvaldē, bet 17% - valsts budžeta finansējuma palielināšanu politiskajām partijām. 2016.gadā ievērojami retāk nekā pirms gada par svarīgu pasākumu korupcijas mazināšanā tika atzīta papildus līdzekļu piešķiršana KNAB (2015.: 60%, 2016.: 40%).

1. Institūciju godīguma vērtējums

1. Institūciju godīguma vērtējums (I)

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

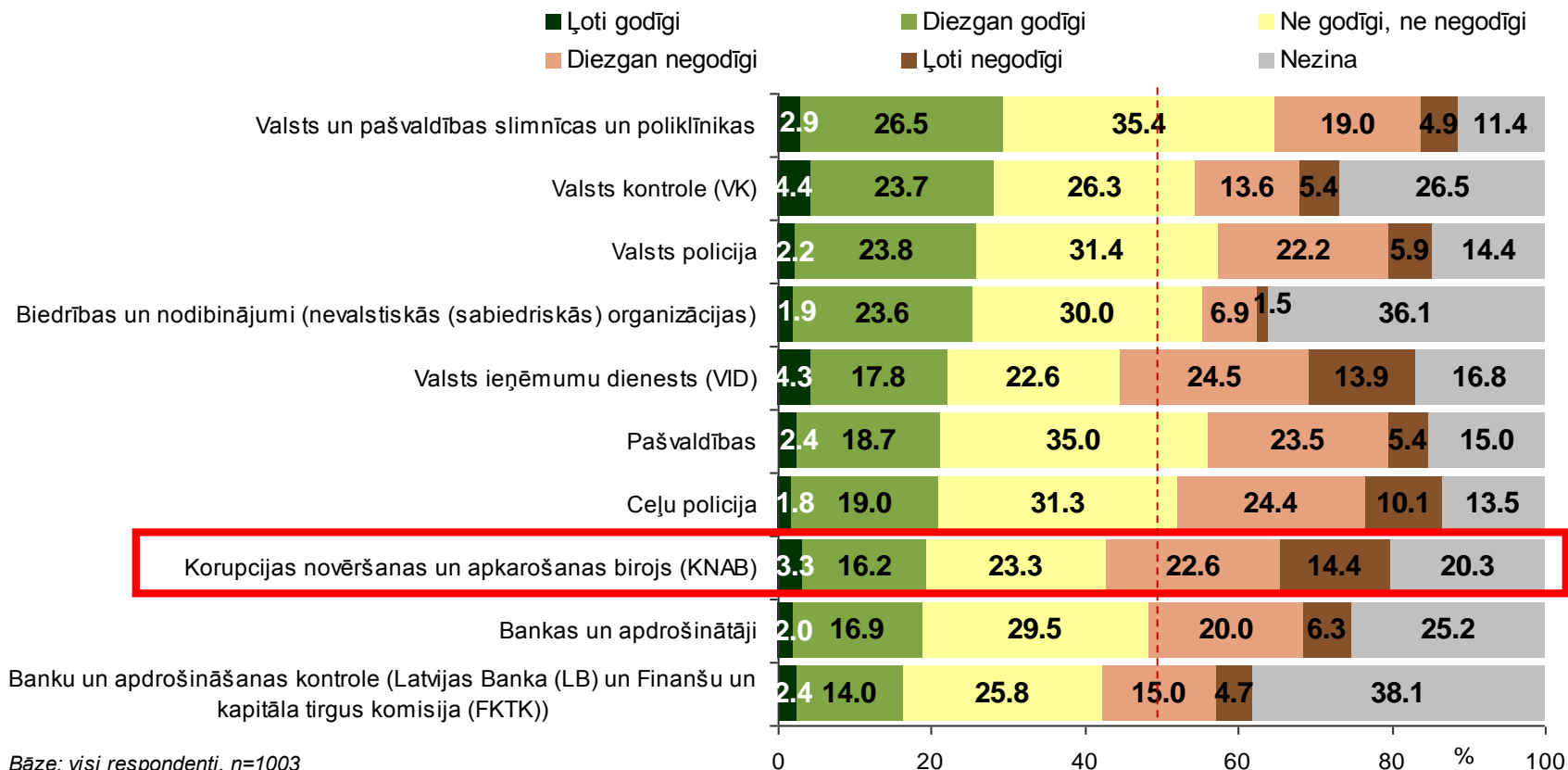

Bāze: visi respondenti, n=1003
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

Visbiežāk par godīgu (atbildes "ļoti godīgi" un "diezgan godīgi") respondenti uzskatījuši VUGD (70%) un prezidentu (58%). Citas institūcijas par godīgām atzina mazāk nekā puse aptaujas dalībnieku.

1. Institūciju godīguma vērtējums (II)

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

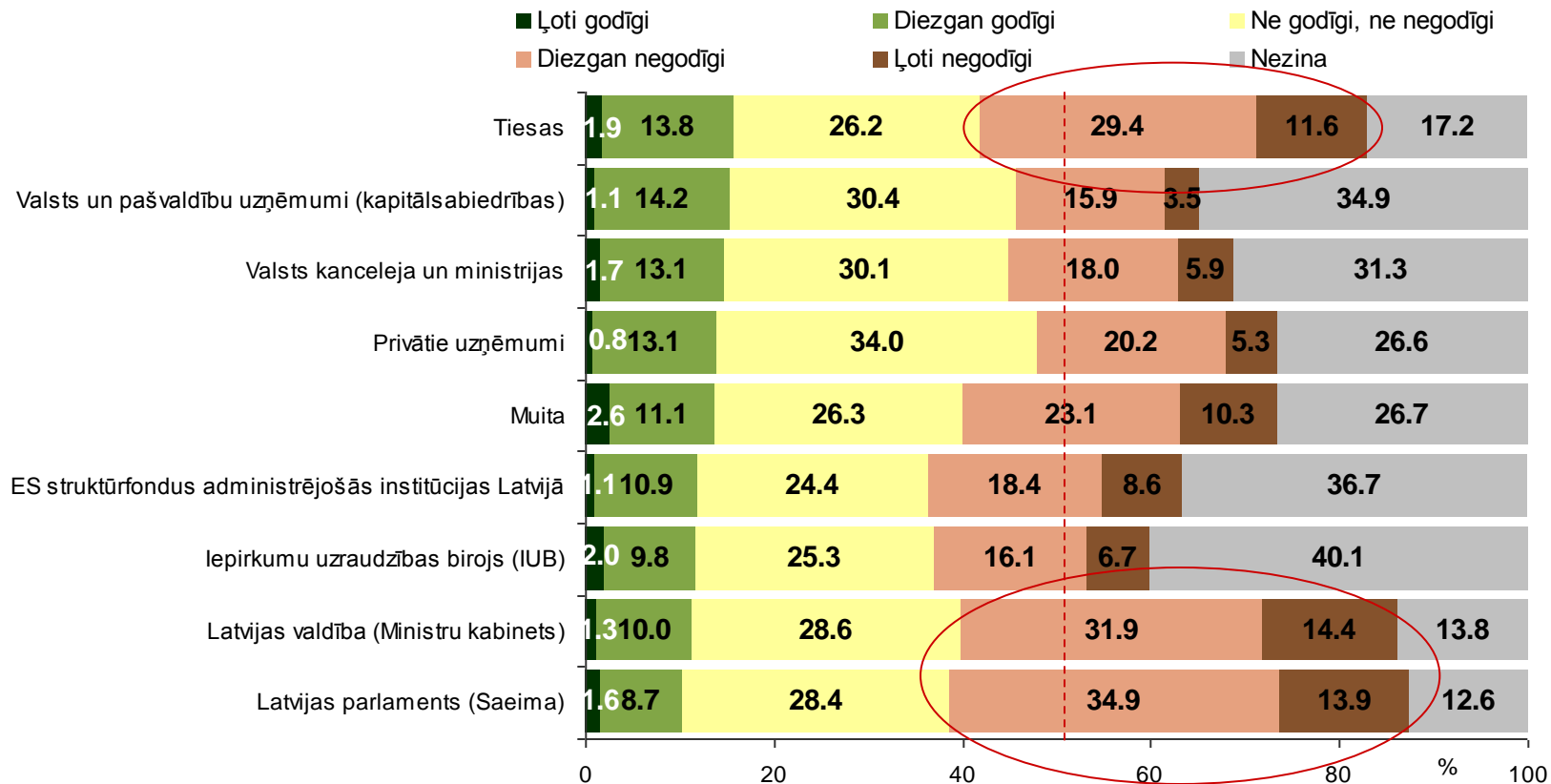
Bāze: visi respondenti, n=1003

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju par godīgu uzskata 20% respondentu, bet par negodīgu - 37%.

1. Institūciju godīguma vērtējums (III)

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

Bāze: visi respondenti, n=1003

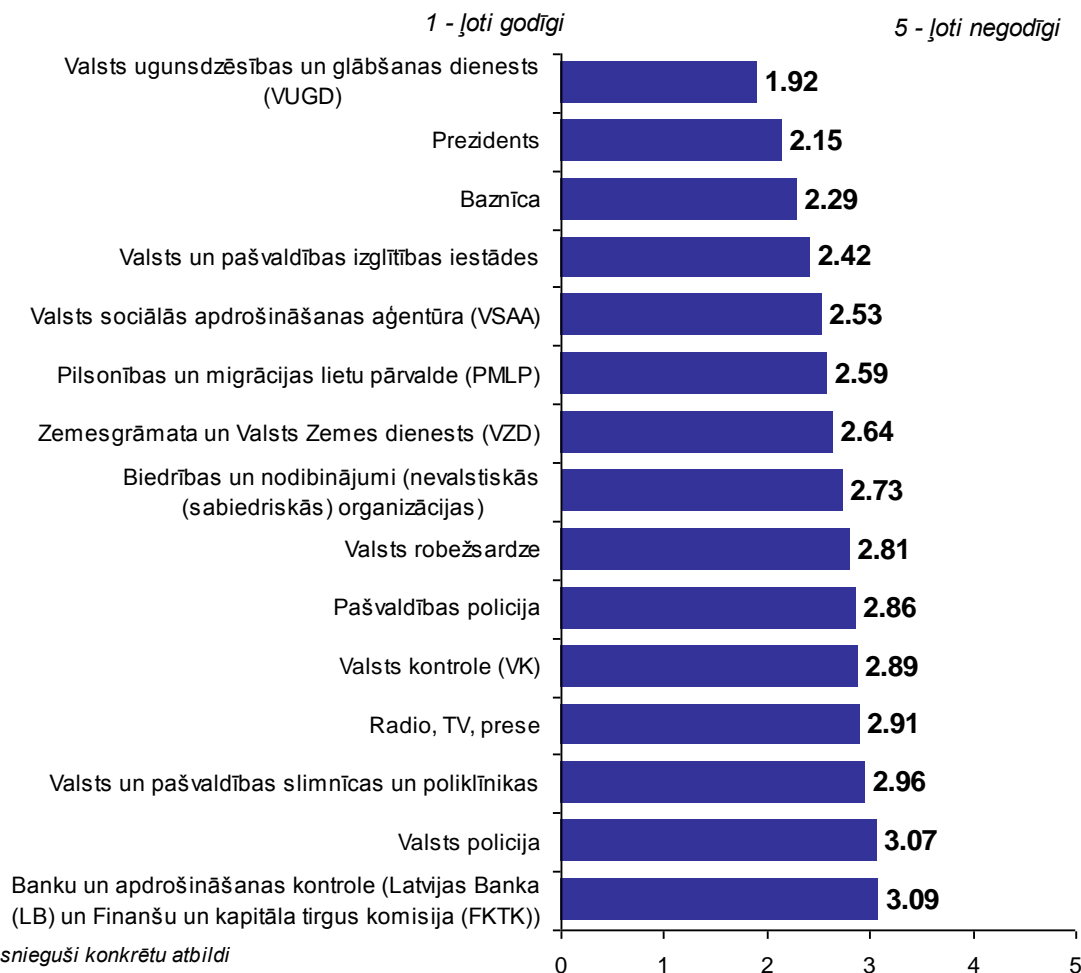
Par negodīgām visbiežāk tika atzītas tiesas (godīga: 16%, negodīga: 41%), Latvijas valdība (Ministru kabinets) (godīga: 11%, negodīga: 46%) un Latvijas parlaments (Saeima) (godīga: 10%, negodīga: 49%).

1. Institūciju godīguma vērtējums

Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums (I)

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

Vidējās aritmētiskās vērtības

Bāzes: respondenti, kuri snieguši konkrētu atbildi

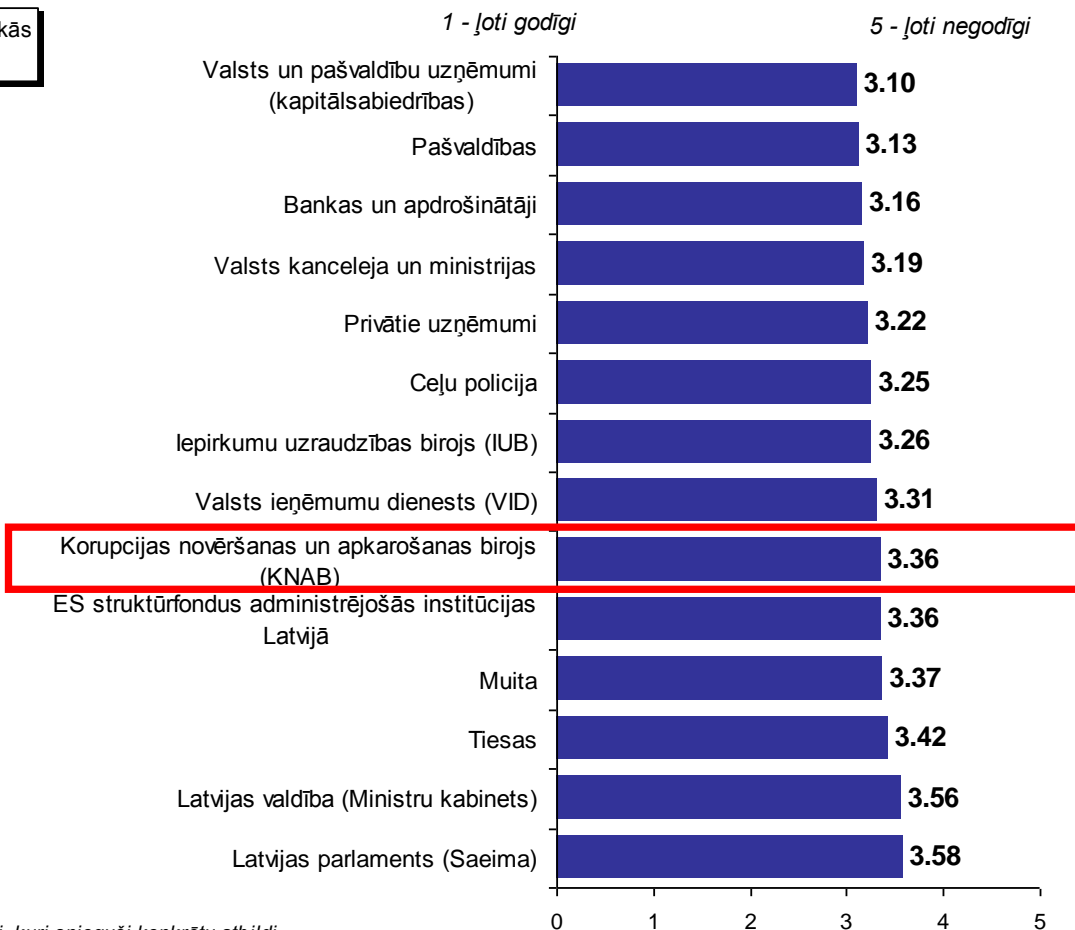
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums (II)

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

Vidējās aritmētiskās vērtības

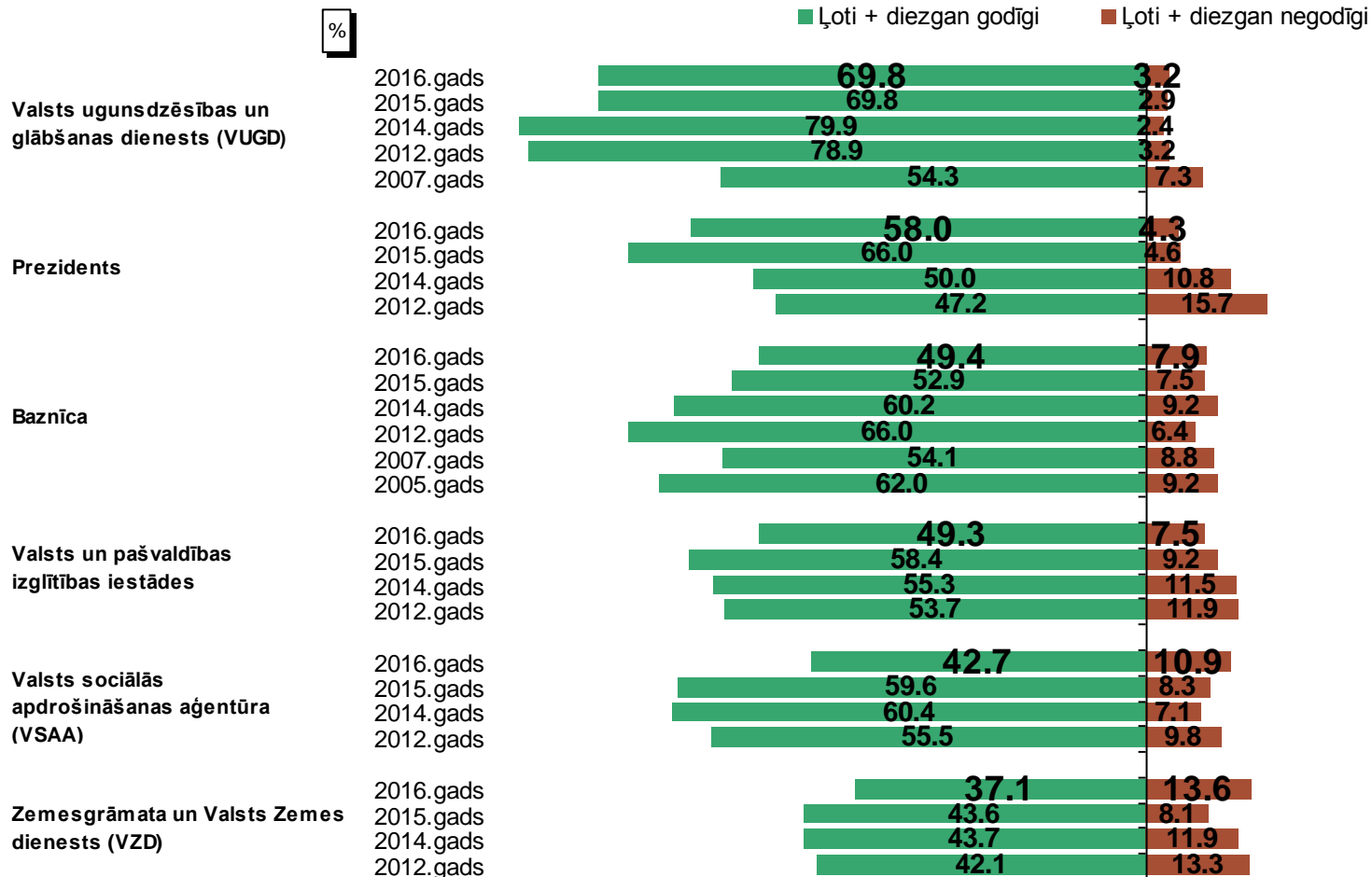

Bāzes: respondenti, kuri snieguši konkrētu atbildi

1. Institūciju godīguma vērtējums

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (I)

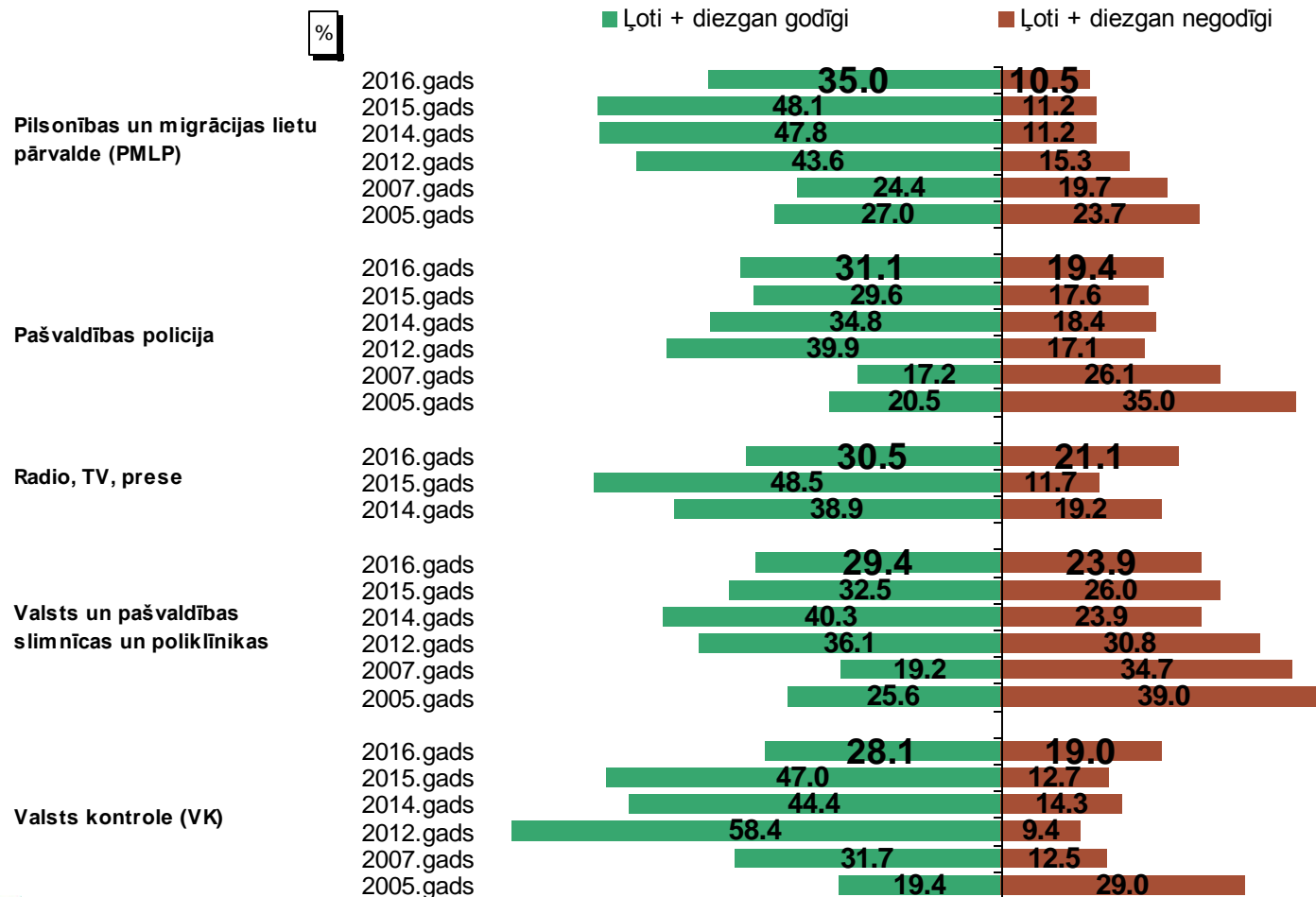
Bāzes: visi respondenti

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?
Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (II)

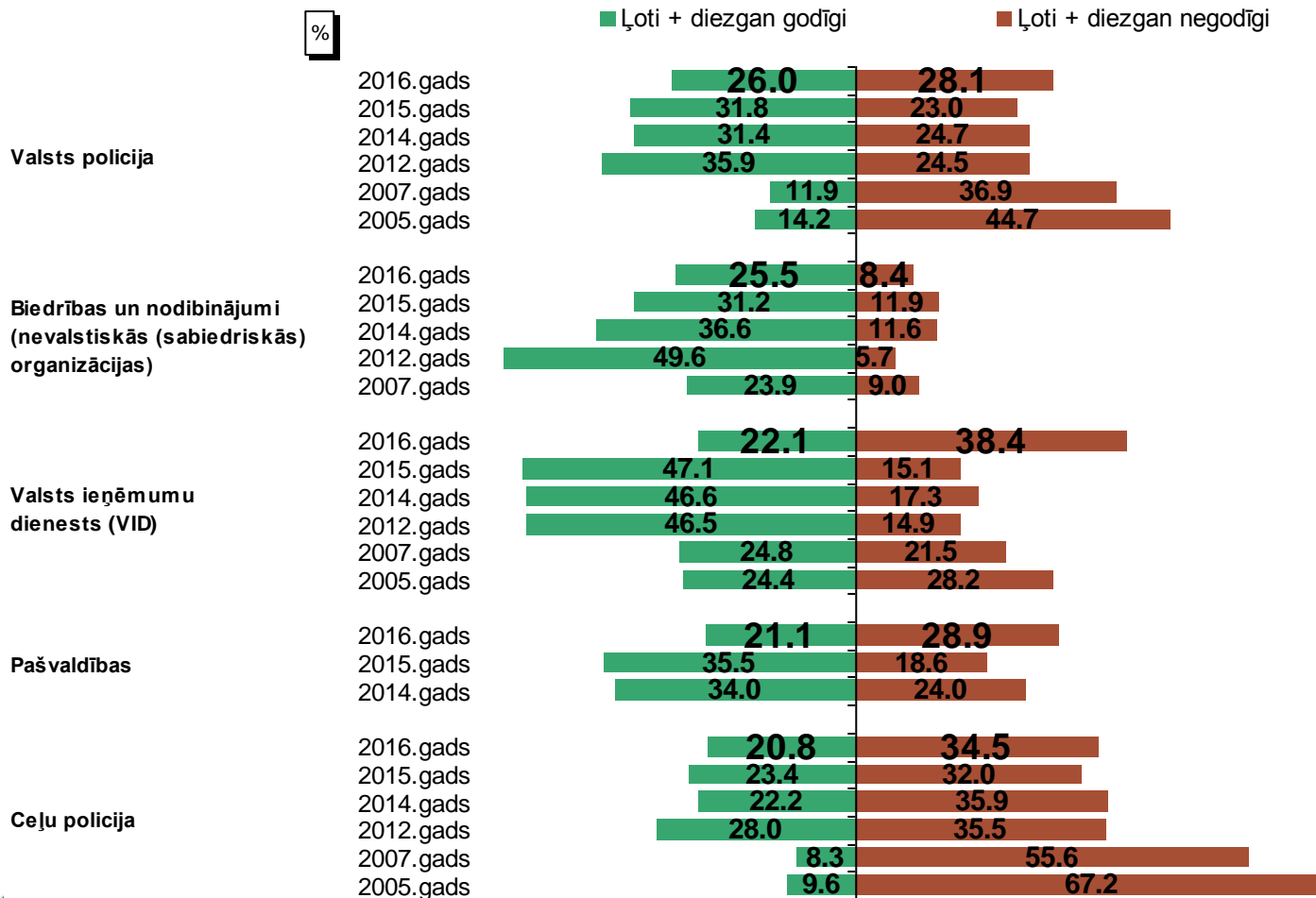
Bāzes: visi respondenti

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?
Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (III)

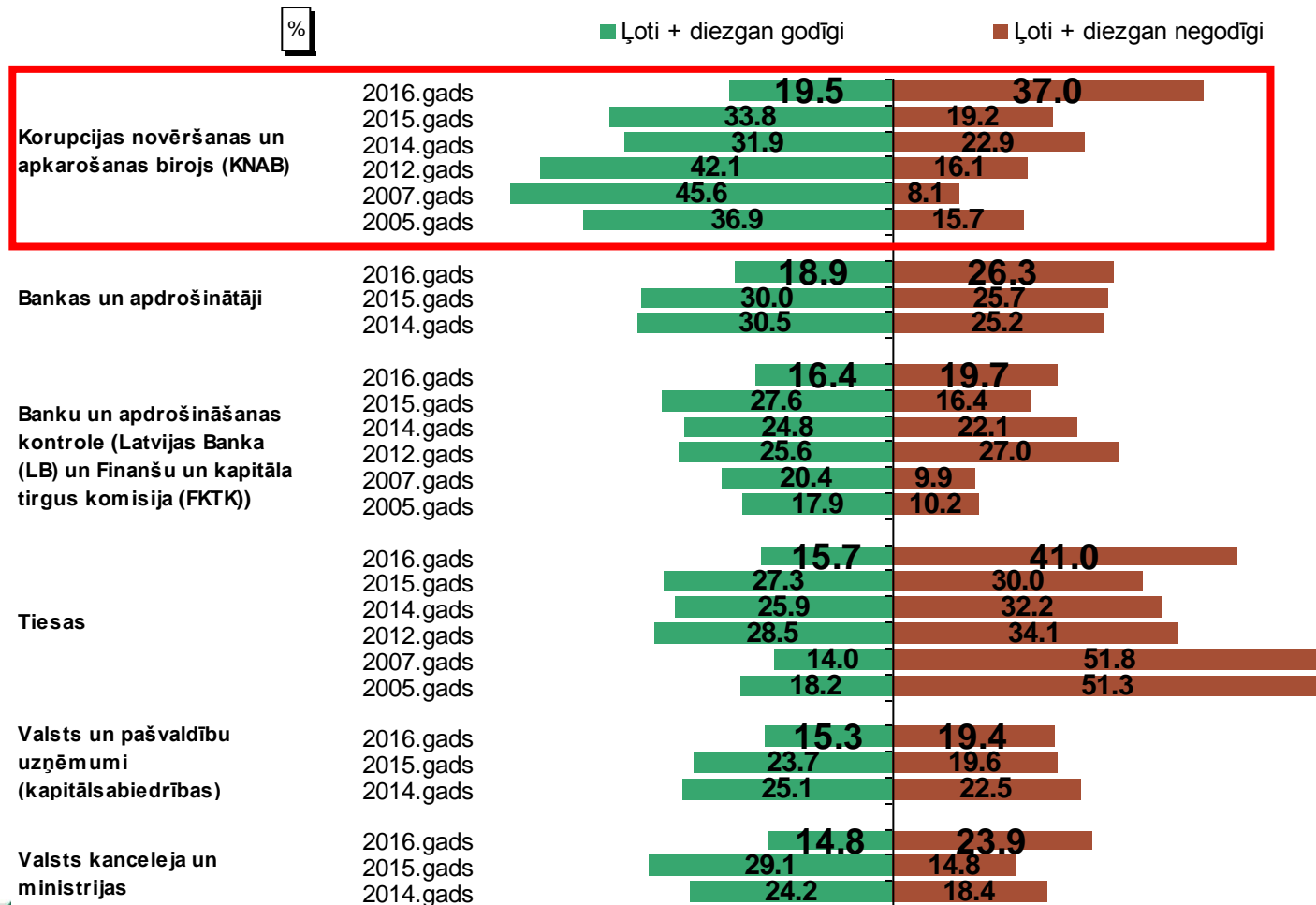
Bāzes: visi respondenti

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?
Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (IV)

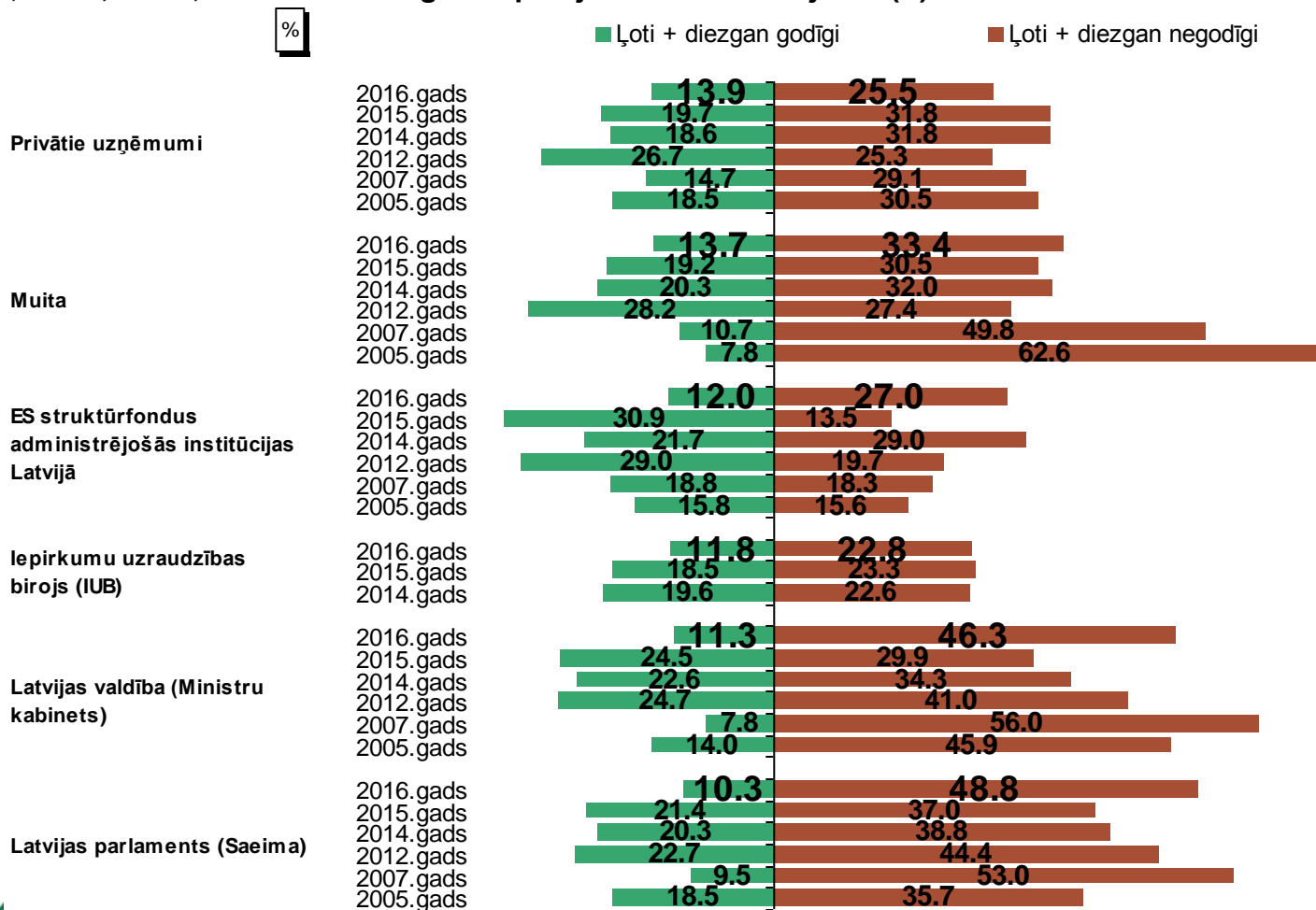
Bāzes: visi respondenti

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?
Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (V)

Bāzes: visi respondenti

1. Institūciju godīguma vērtējums

Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums 5 punktu skalā*

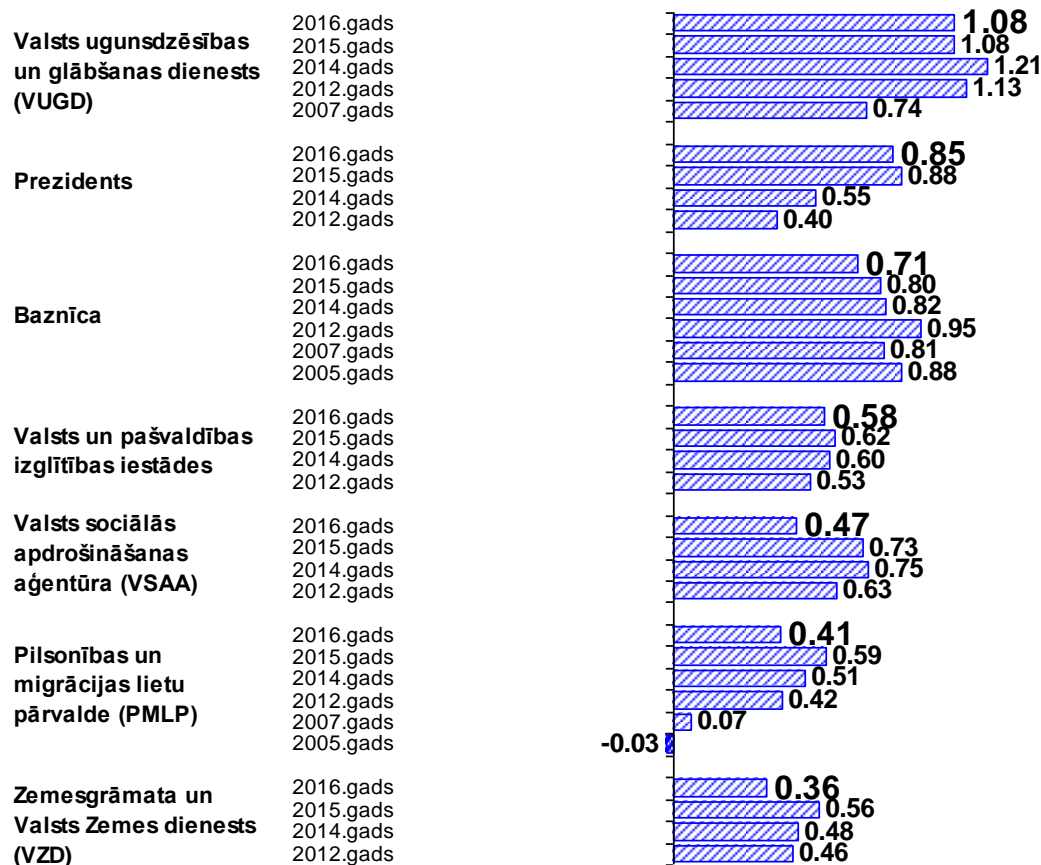
"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?"

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (I)

Vidējās aritmētiskās vērtības

-2 - ļoti negodīgi

2 - ļoti godīgi

Bāzes: respondenti, kuri snieguši konkrētu atbildi
*Dati tika pārrēķināti no (+1 līdz +5) uz (-2 līdz +2)

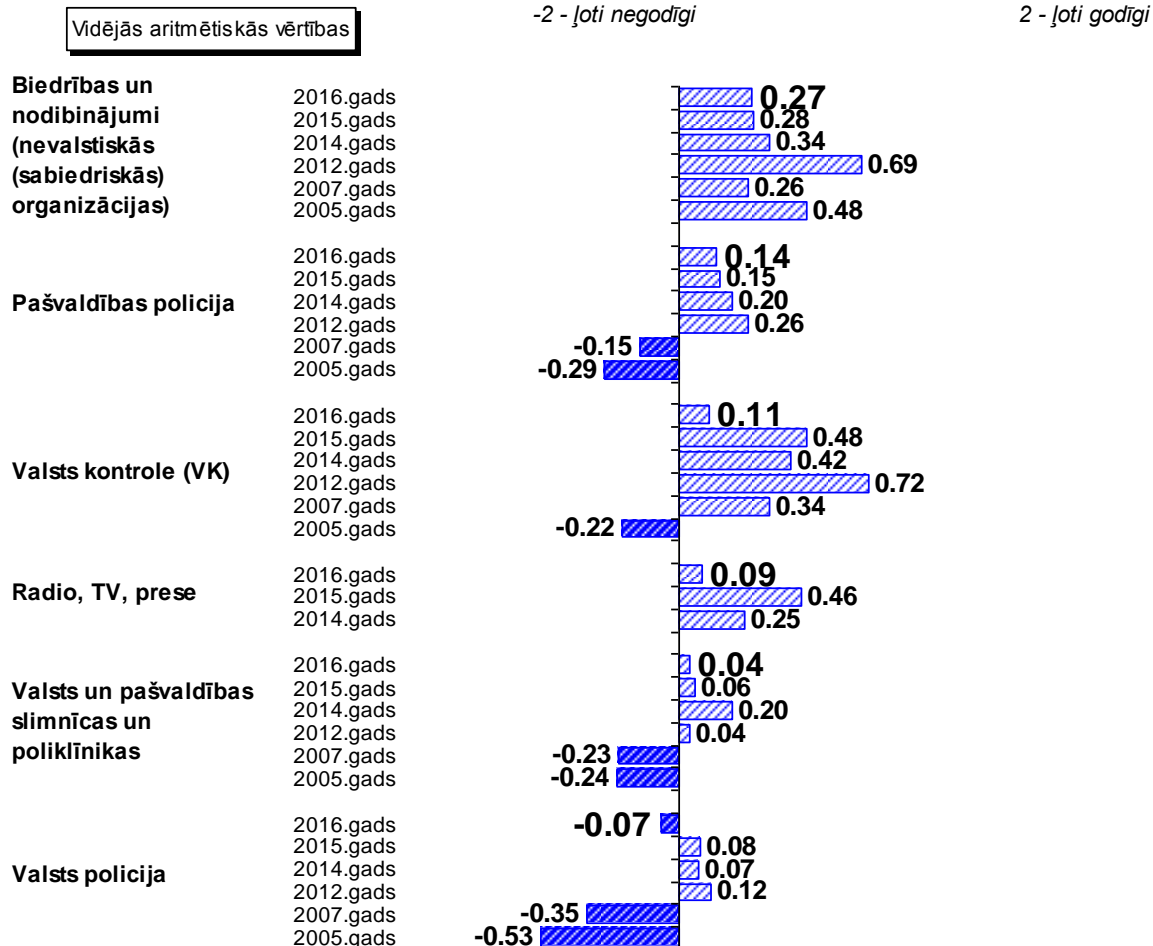
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums

5 punktu skalā*

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?"
2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (II)

Bāzes: respondenti, kuri snieguši konkrētu atbildi

*Dati tika pārrēķināti no (+1 līdz +5) uz (-2 līdz +2)

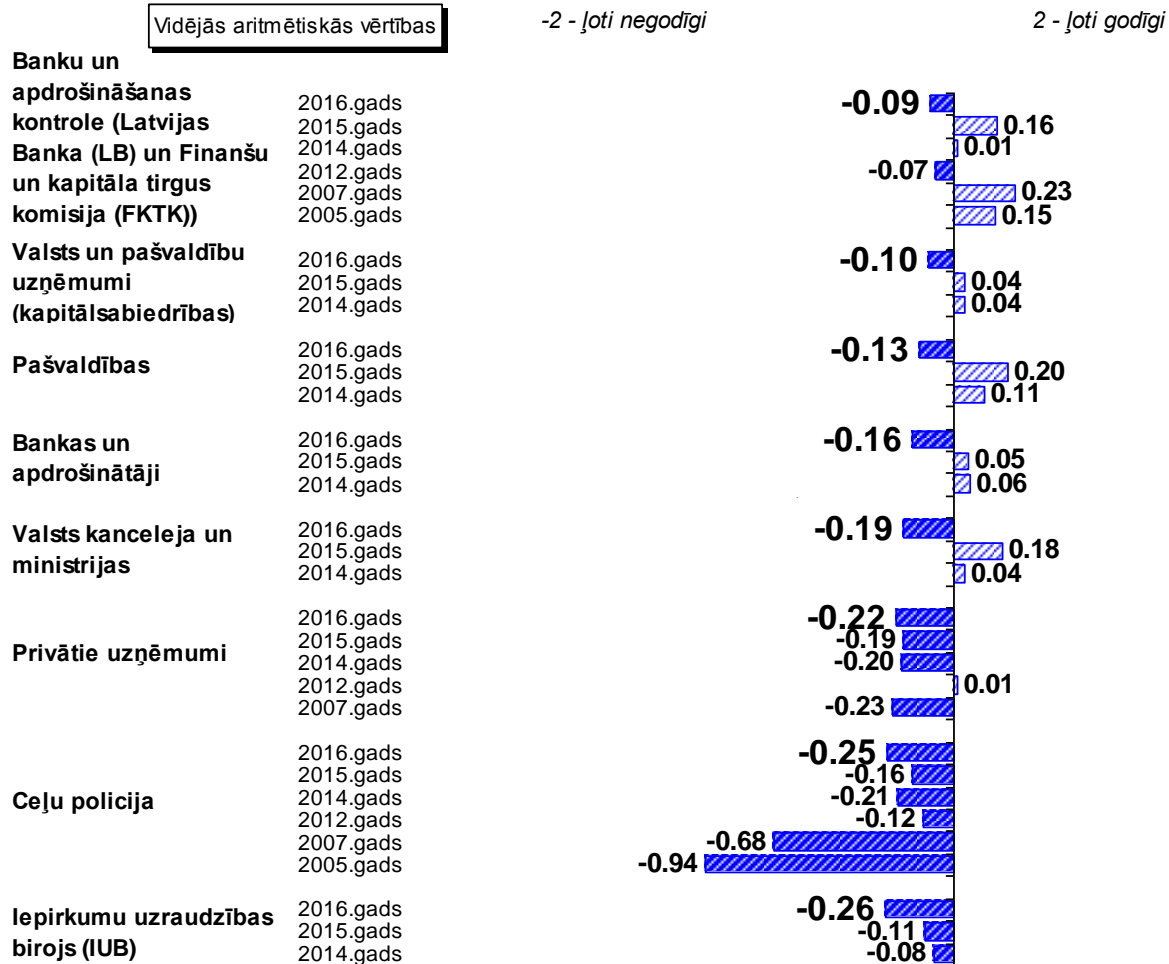
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums

5 punktu skalā*

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?"
2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (III)

Bāzes: respondenti, kuri snieguši konkrētu atbildi

*Dati tika pārrēķināti no (+1 līdz +5) uz (-2 līdz +2)

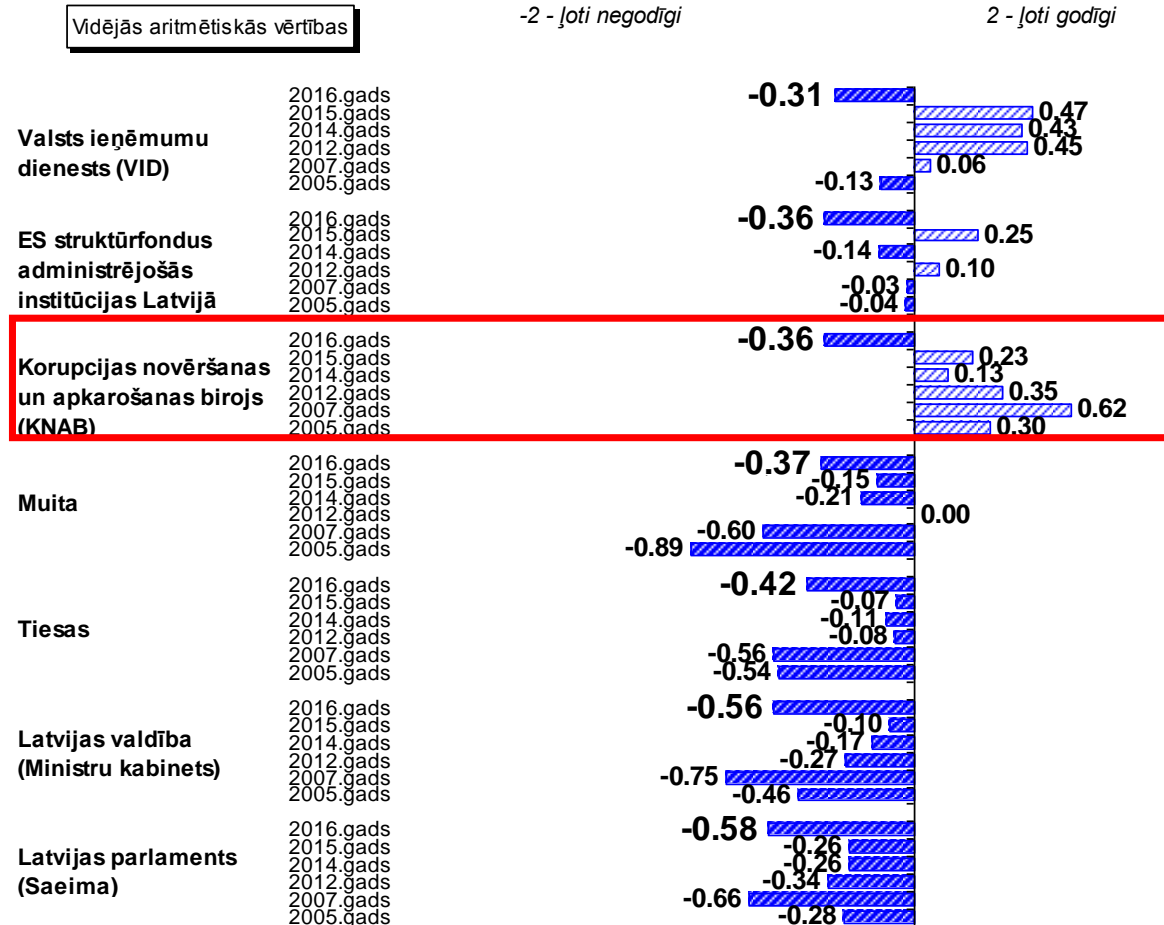
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums

5 punktu skalā*

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?"
2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (IV)

Bāzes: respondenti, kuri snieguši konkrētu atbildi

*Dati tika pārrēķināti no (+1 līdz +5) uz (-2 līdz +2)

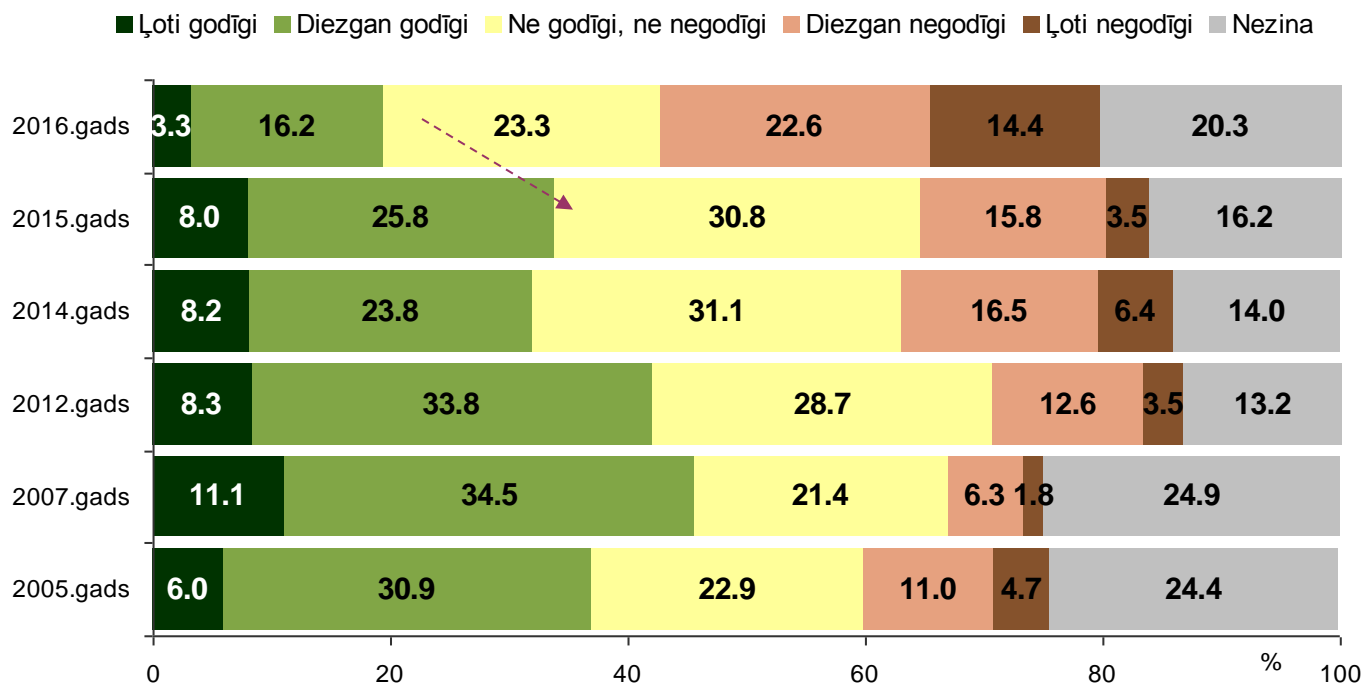
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

1. Institūciju godīguma vērtējums

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?
Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB)

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti, n=1003

2016.gadā KNAB retāk atzīts par godīgu (2016.gads: 20%, iepriekš no 32% līdz 46%).

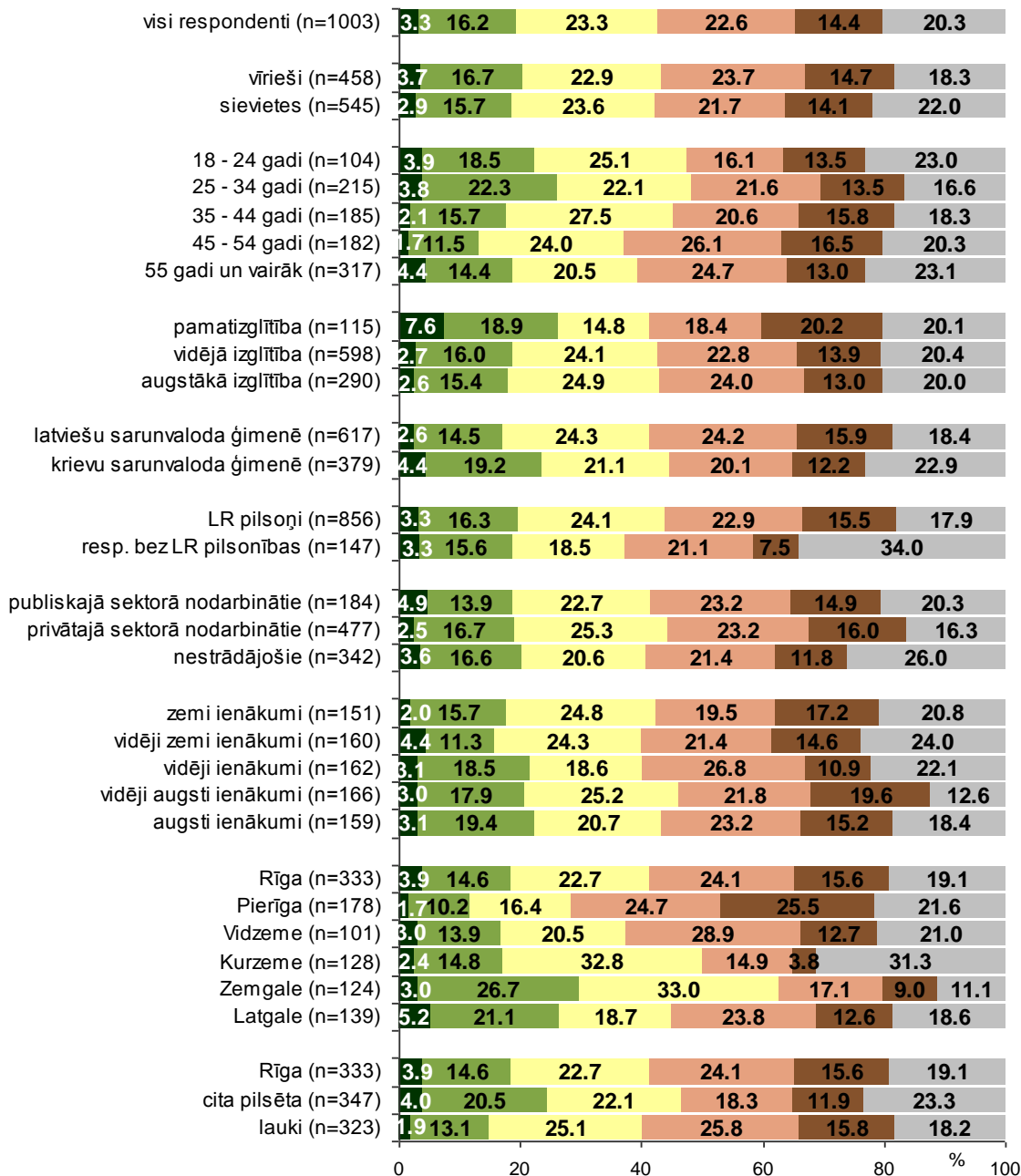
1. Institūciju godīguma vērtējums

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB)

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

■ Ļoti godīgi ■ Diezgan godīgi ■ Ne godīgi, ne negodīgi
■ Diezgan negodīgi ■ Ļoti negodīgi ■ Nezina

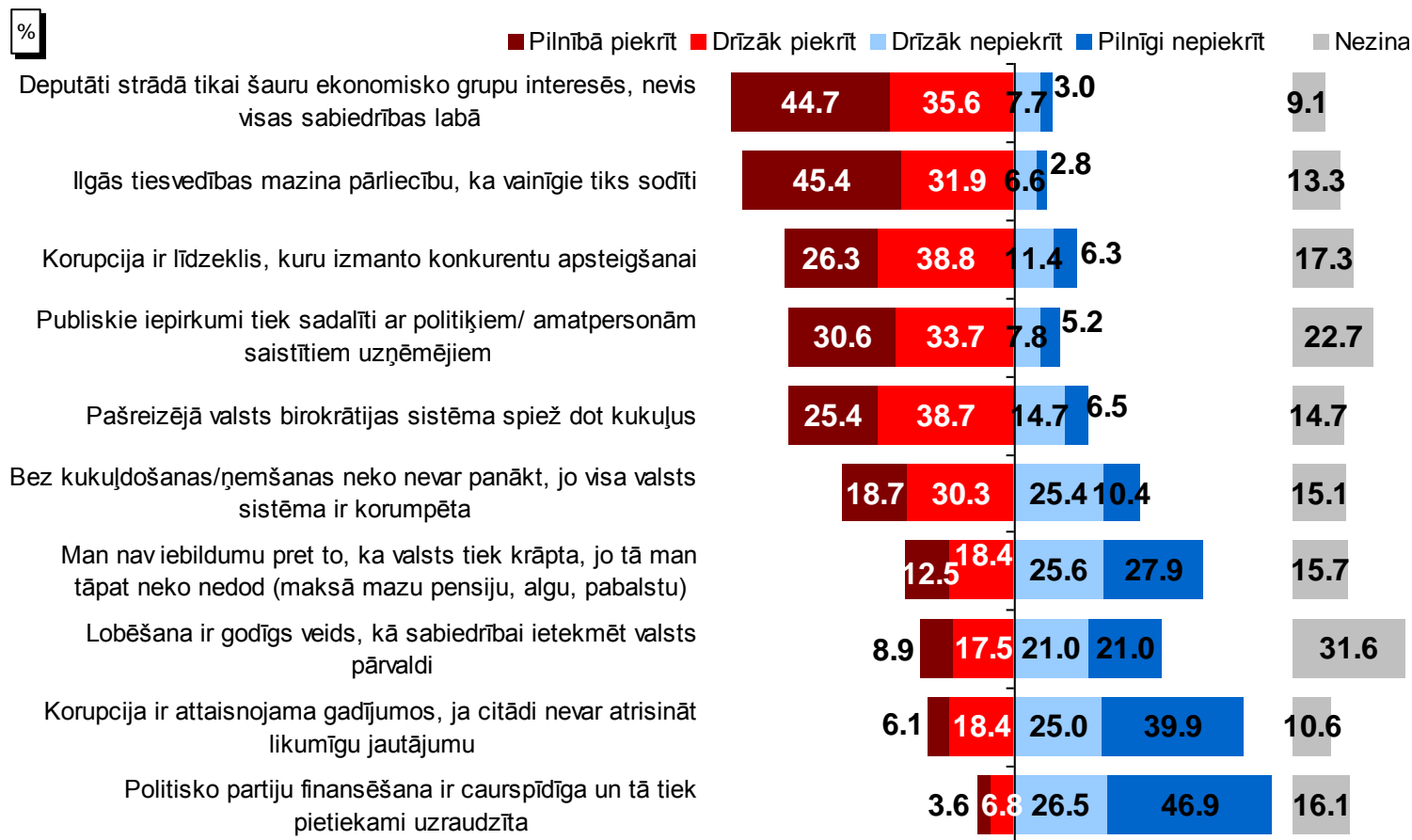

To, ka KNAB uzskata par godīgu institūciju, biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem, aptaujātie ar pamatzglītību, pētījuma dalībnieki ar krievu sarunvalodu ģimenē, iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem, Zemgalē un Latgalē dzīvojošie, kā arī citu pilsētu (ne Rīgas) iedzīvotāji.

2. Viedoklis par dažādiem korupcijas aspektiem

2. Viedoklis par dažādiem korupcijas aspektiem

"Es Jums nolasišu dažus apgalvojumus, ko ir izteikuši dažādi cilvēki. Novērtējiet, lūdzu, savu attieksmi pret tiem, un pasakiet, vai Jūs tiem pilnīgi piekrītat, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat."

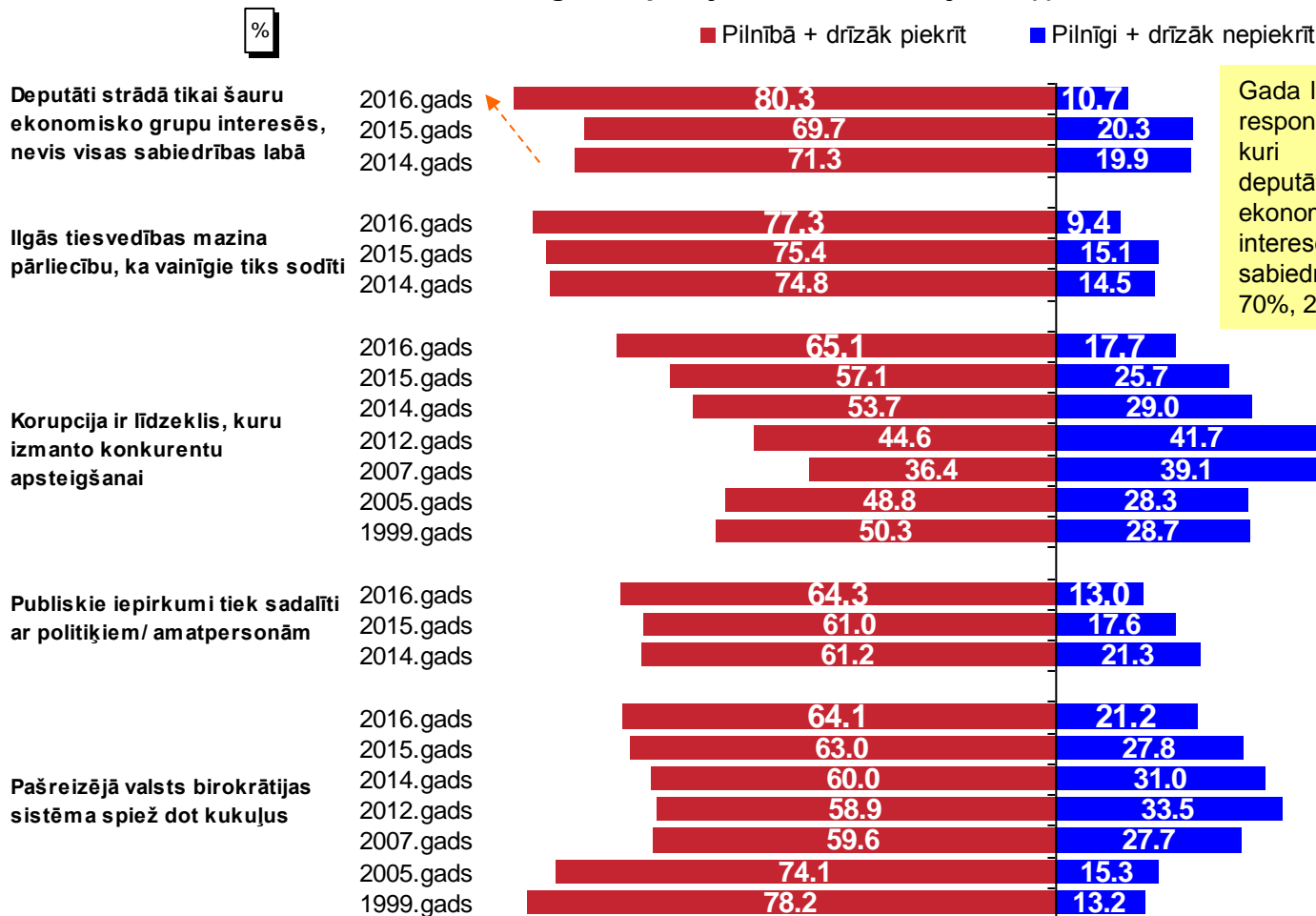
Bāze: visi respondenti, n=1003

Visbiežāk respondenti piekrita tam, ka deputāti strādā tikai šauru ekonomisko grupu interesēs, nevis visas sabiedrības labā (80%) un tam, ka ilgās tiesvedības mazina pārliecību, ka vainīgie tiks sodīti (77%). Jāatzīmē, ka kopumā par negodīgām tiesas atzina 41%, Latvijas valdību – 46%, bet Saeimu – 49%.

2. Viedoklis par dažādiem korupcijas aspektiem

"Es Jums nolasišu dažus apgalvojumus, ko ir izteikuši dažādi cilvēki. Novērtējiet, lūdzu, savu attieksmi pret tiem, un pasakiet, vai Jūs tiem pilnīgi piekrītat, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat."

1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (I)

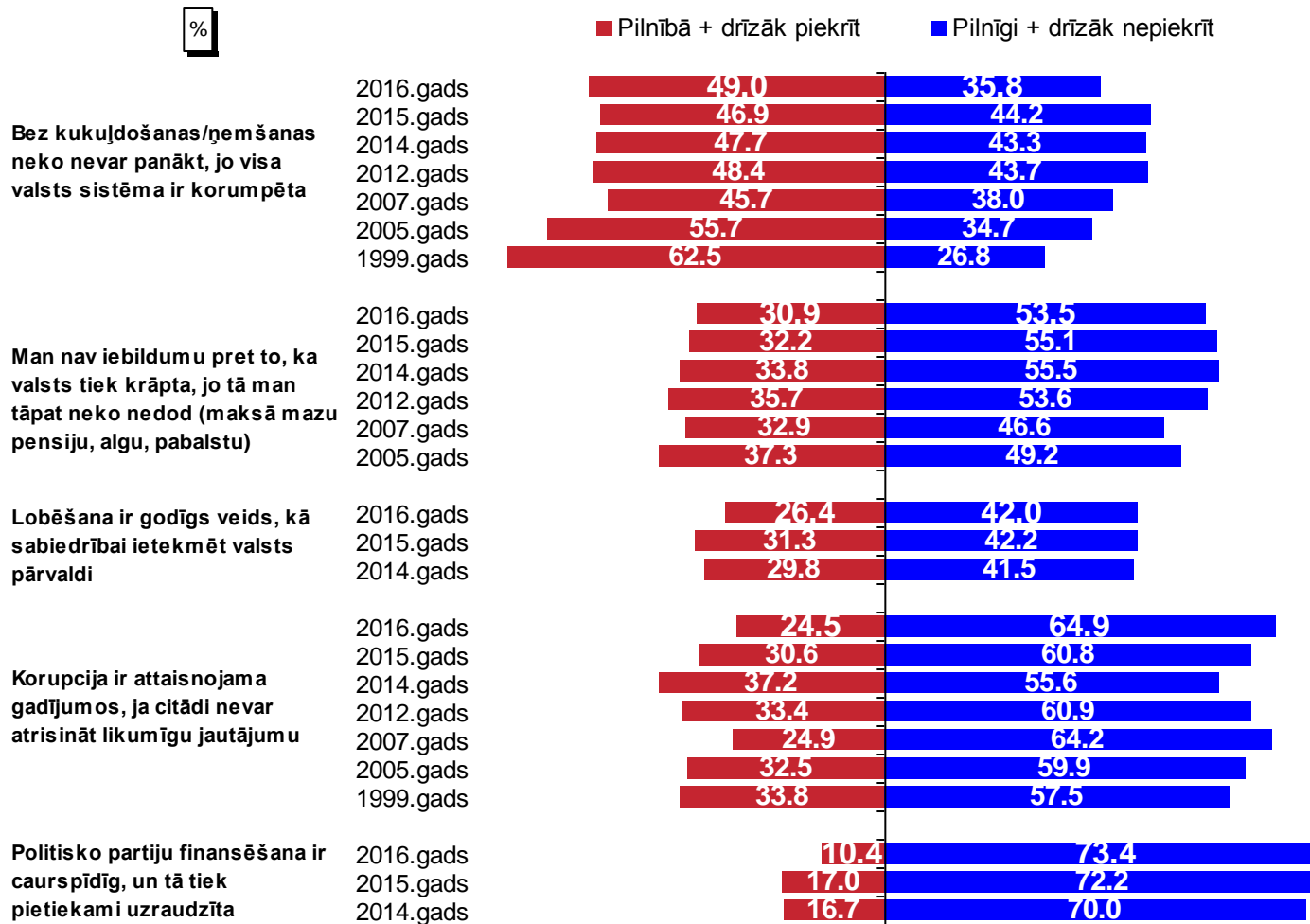
Gada laikā ir pieaudzis to respondentu īpatsvars, kuri piekrīt tam, ka deputāti strādā tikai šauru ekonomisko grupu interesēs, nevis visas sabiedrības labā (2015.: 70%, 2016.: 80%).

Bāzes: visi respondenti
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

2. Viedoklis par dažādiem korupcijas aspektiem

"Es Jums nolasīšu dažus apgalvojumus, ko ir izteikuši dažādi cilvēki. Novērtējiet, lūdzu, savu attieksmi pret tiem, un pasakiet, vai Jūs tiem pilnīgi piekrītat, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat."

1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (II)

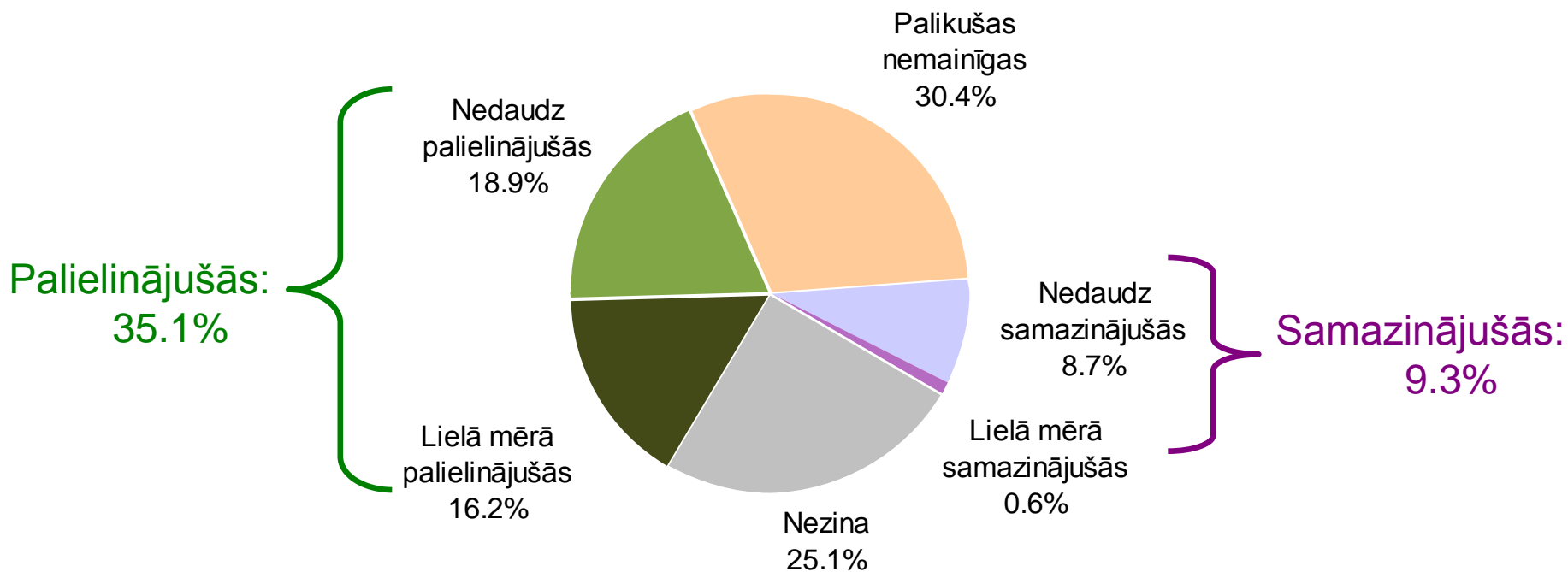

Bāzes: visi respondenti

3. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

3. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu, pēdējo četru gadu laikā ir.."

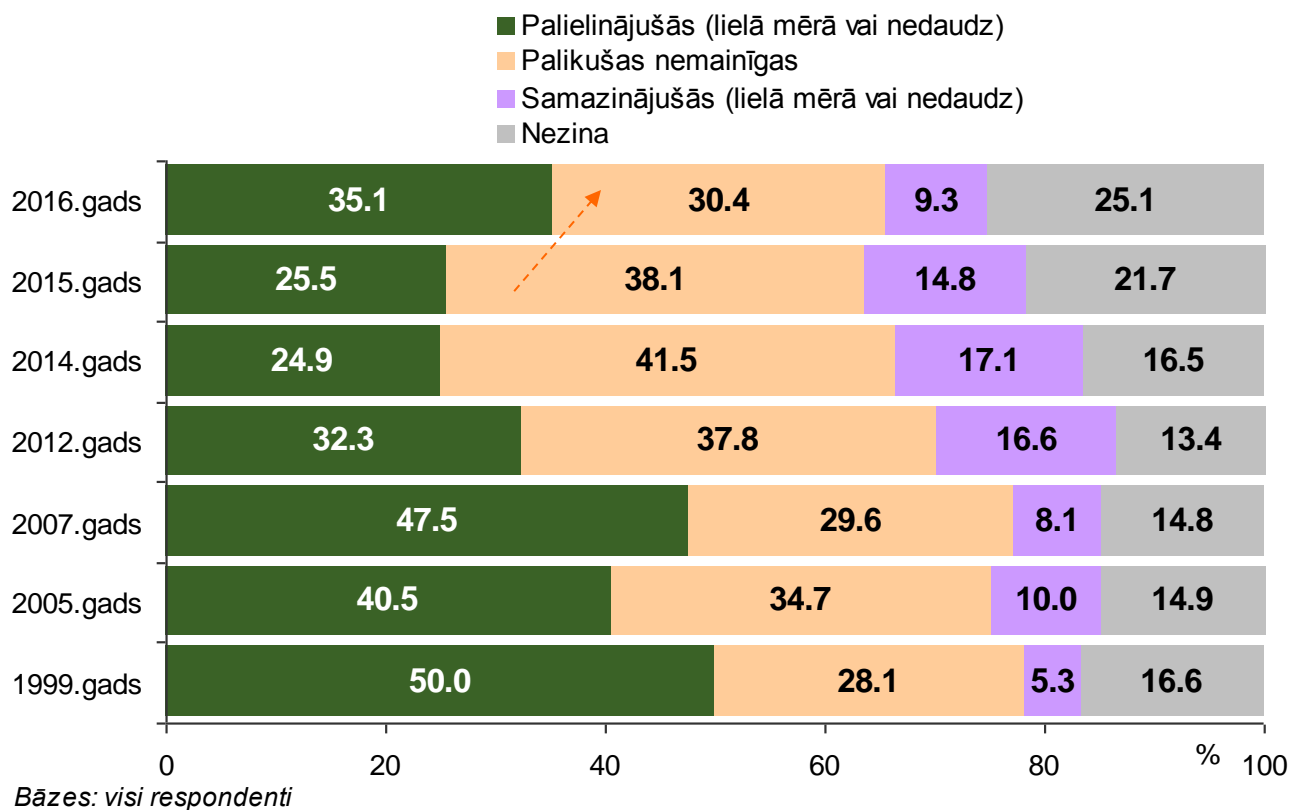

Bāze: visi respondenti, n=1003

3. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu, pēdējo četru gadu laikā ir.."

1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums

2016.gadā biežāk nekā 2015.gadā uzskatīts, ka problēmas ar augsta līmeņa kukuļošanu ir palielinājušās (2015.: 26%, 2016.: 35%).

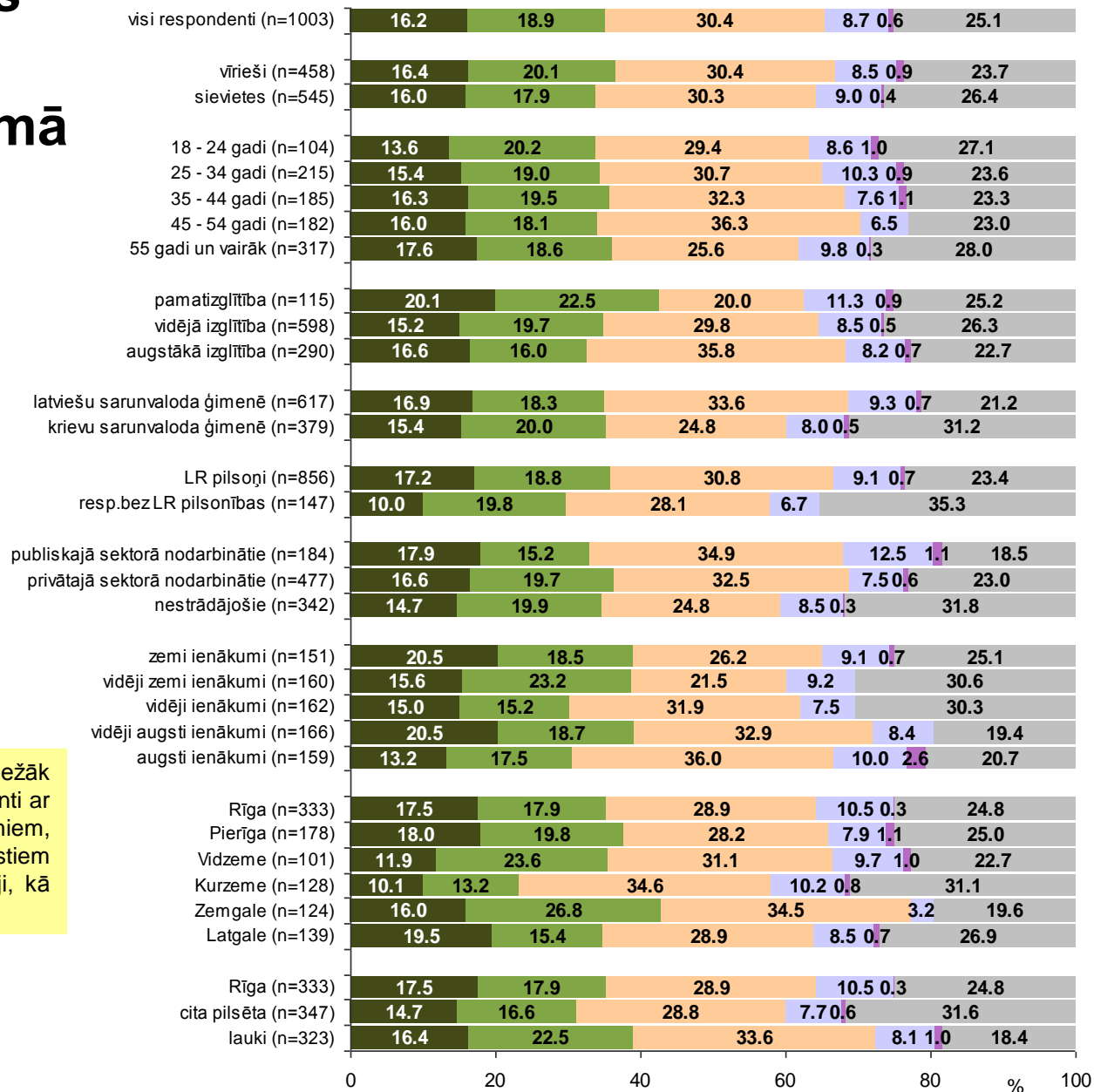
3. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu, pēdējo četru gadu laikā ir.."

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Uz problēmu palielināšanos biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti ar pamatizglītību, aptaujātie ar zemiem, vidēji zemiem vai vidēji augstiem ienākumiem, Zemgales iedzīvotāji, kā arī lauku apvidū dzīvojošie.

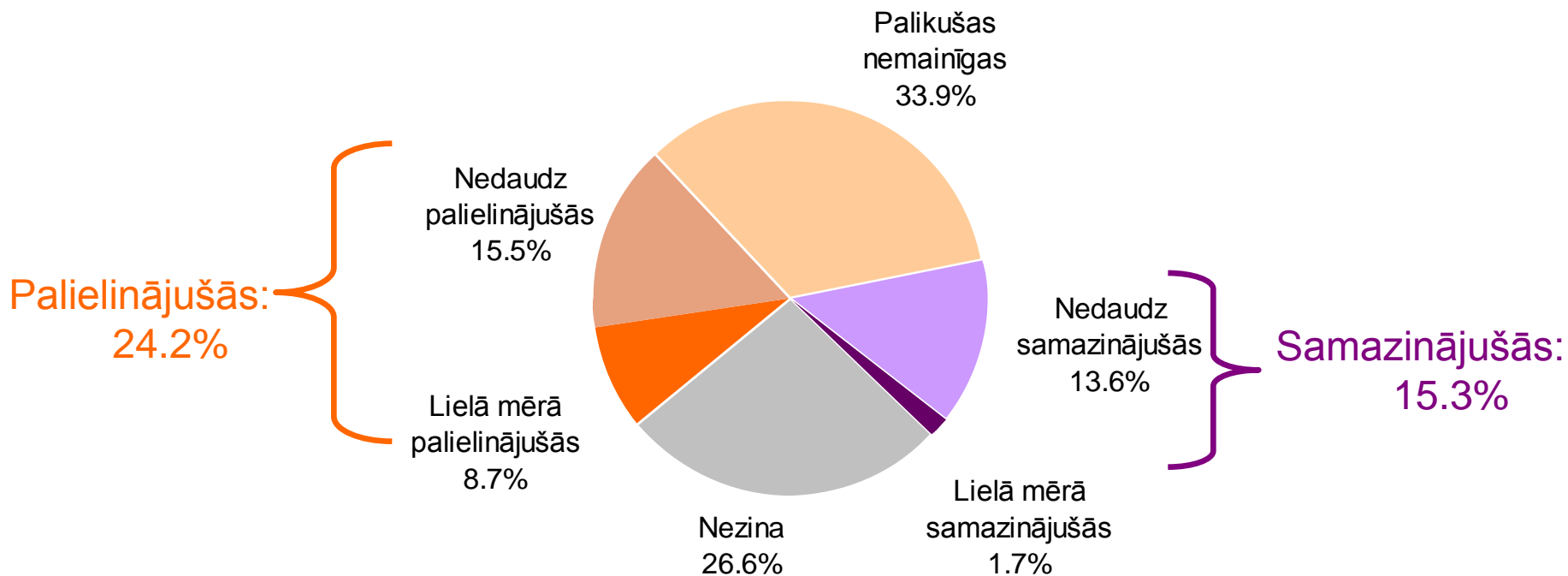
■ Lielā mērā palielinājušās ■ Nedaudz palielinājušās
■ Palikušas nemainīgas ■ Nedaudz samazinājušās
■ Lielā mērā samazinājušās ■ Nezina

Bāzes: visi respondenti

3. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis), pēdējo četru gadu laikā ir..."

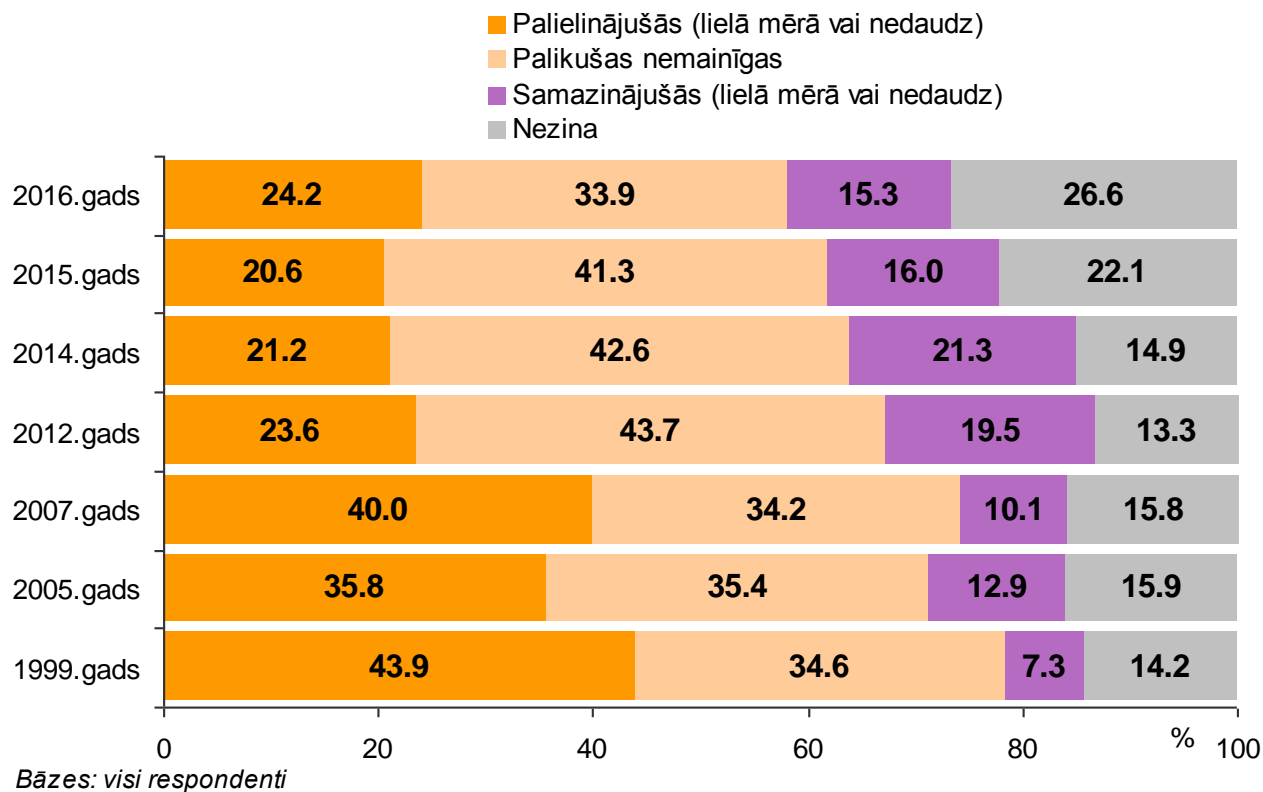

Bāze: visi respondenti, n=1003

3. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

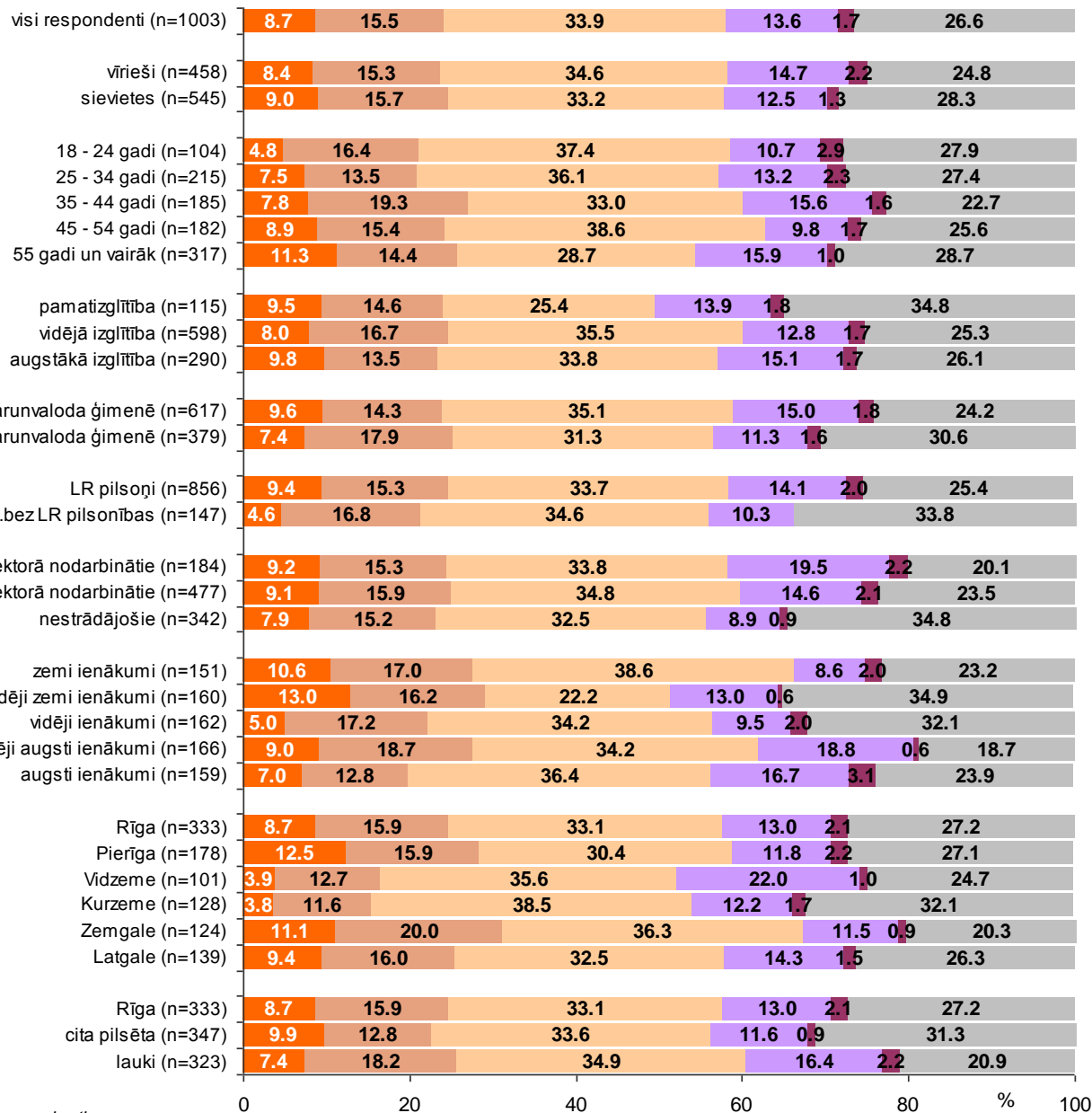
"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis), pēdējo četru gadu laikā ir..."

1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums

3. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

■ Lielā mērā palielinājušās
■ Palikušas nemainīgas
■ Nedaudz palielinājušās
■ Nedaudz samazinājušās
■ Lielā mērā samazinājušās
■ Nezinā

Bāzes: visi respondenti

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis), pēdējo četru gadu laikā ir..."

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

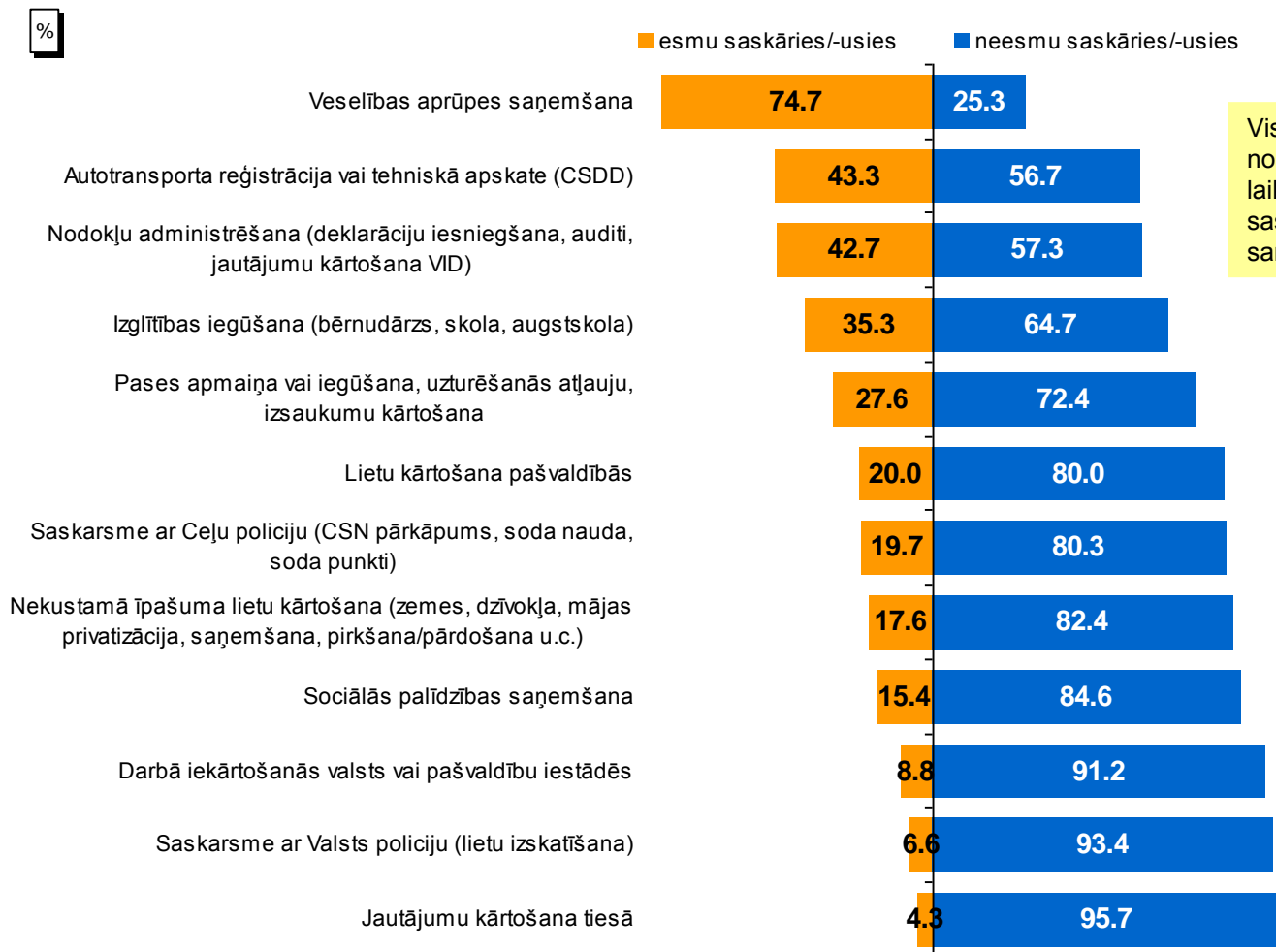
Uz problēmu palielināšanos biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti ar zemiem, vidēji zemiem vai vidēji augstiem ienākumiem, kā arī Pierīgas un Zemgales iedzīvotāji.

4. Personīgā saskarsme ar korupciju

4.1. Saskarsme ar dažādām problēmām

"Lūdzu, norādiet, ar kādiem jautājumiem Jūs vai Jūsu ģimenes locekļi esat saskārušies pēdējo 2 gadu laikā?"

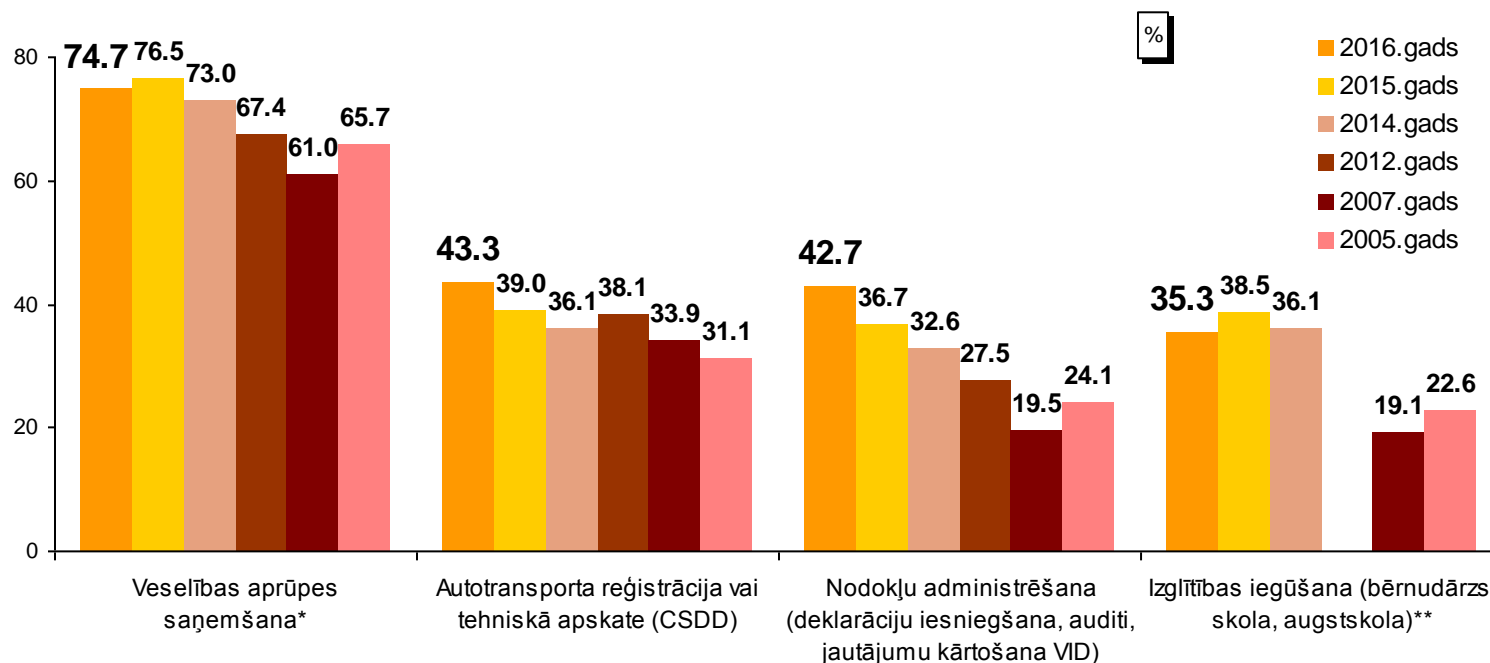
Visbiežāk aptaujas dalībnieki norādīja, ka pēdējo divu gadu laikā paši vai to ģimenes locekļi ir saskārušies ar veselības aprūpes saņemšanu (75%).

Bāze: visi respondenti, n=1003

4.1. Saksarsme ar daḗadām problēmām

"Lūdzu, norādiet, ar kādiem jautājumiem Jūs vai Jūsu ģimenes locekļi esat saskārušies pēdējo 2 gadu laikā?"

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (I)

Bāzes: visi respondenti

*2005. un 2007.gada aptaujās tika jautāts par "Ārstēšanos poliklīnikā, slimnīcā"

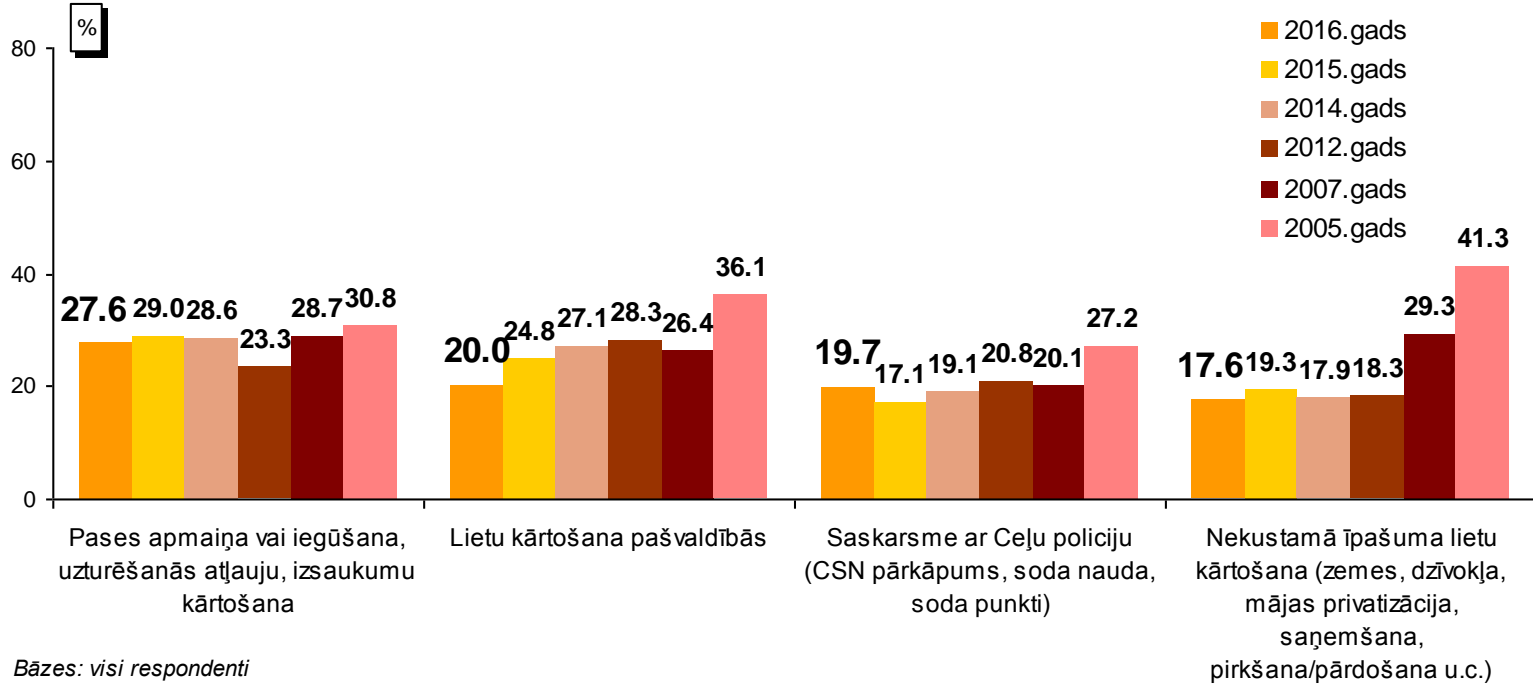
**2005. gada aptaujā tika jautāts par "Iekārtošanu skolā, bērnudārzā vai iestāšanos augstskolā"

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

4.1. Saskarsme ar dažādām problēmām

"Lūdzu, norādiet, ar kādiem jautājumiem Jūs vai Jūsu ģimenes locekļi esat saskārušies pēdējo 2 gadu laikā?"

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (II)

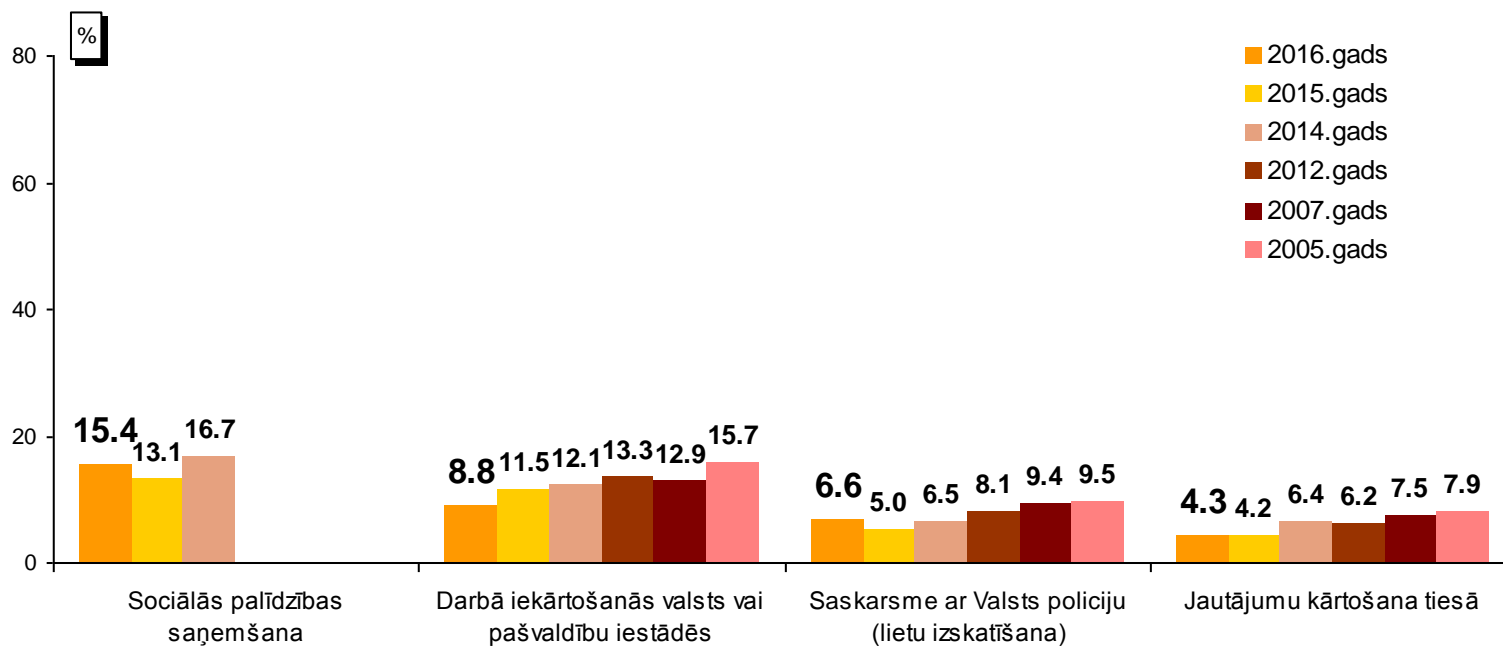
Bāzes: visi respondenti

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

4.1. Saskarsme ar dažādām problēmām

"Lūdzu, norādiet, ar kādiem jautājumiem Jūs vai Jūsu ģimenes locekļi esat saskārušies pēdējo 2 gadu laikā?"

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (III)

Bāzes: visi respondenti

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

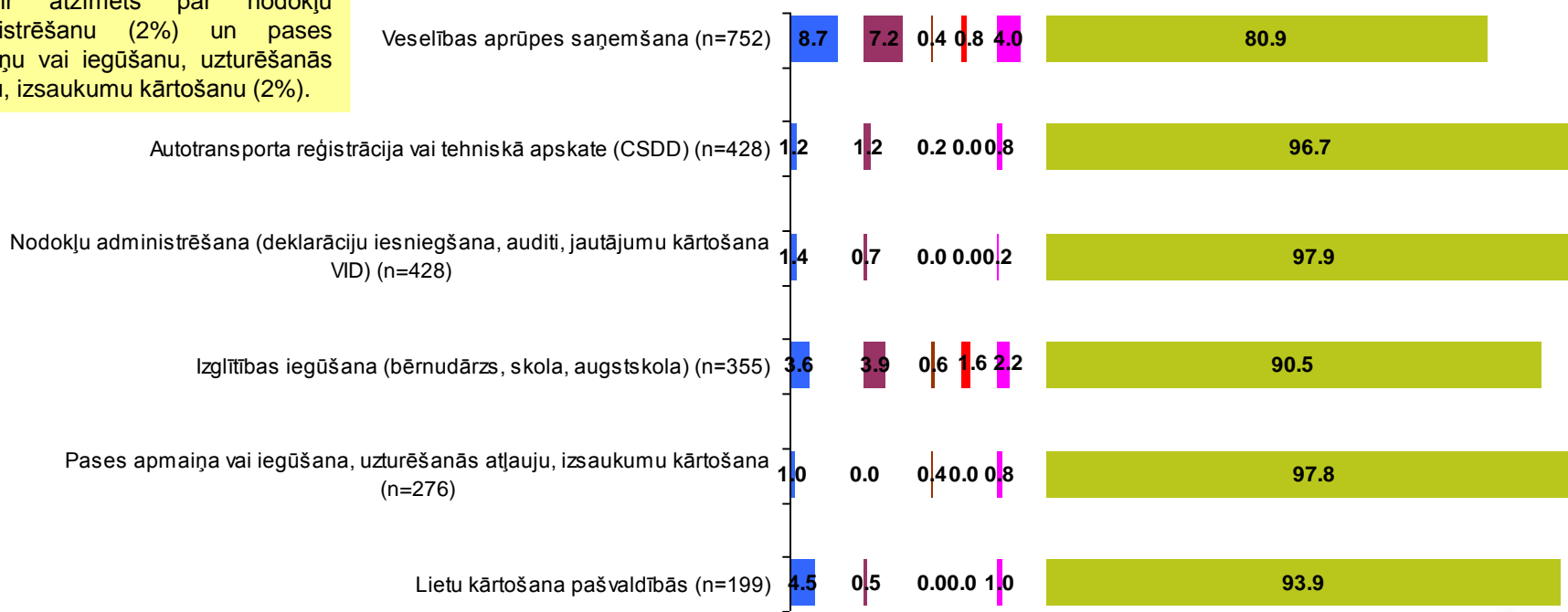
4.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi (I)

"Vai Jums nācās izmantot kādu (-us) no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?"

%

Visbiežāk to, ka viņiem ir nācies izmantot kādu no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu vajadzīgo jautājumu, respondenti norādīja par veselības aprūpes saņemšanu (19%). Savukārt visretāk tas ir atzīmēts par nodokļu administrēšanu (2%) un pases apmaiņu vai iegūšanu, uzturēšanās atļauju, izsaukumu kārtošanu (2%).

- vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)
- bija nepieciešamas nelielas (simboliskas) dāvanas, piemēram, ziedi, suvenīri, reprezentācijas priekšmeti, saldumi
- bija nepieciešamas vērtīgas dāvanas, piemēram, dāvanu kartes, preces, produkti, pakalpojumi
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi (līdz 7 eiro)
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi (7 eiro un vairāk)
- lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem, dāvanām vai sakariem

Bāzes: respondenti, kuri ir kārtojuši attiecīgo jautājumu

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

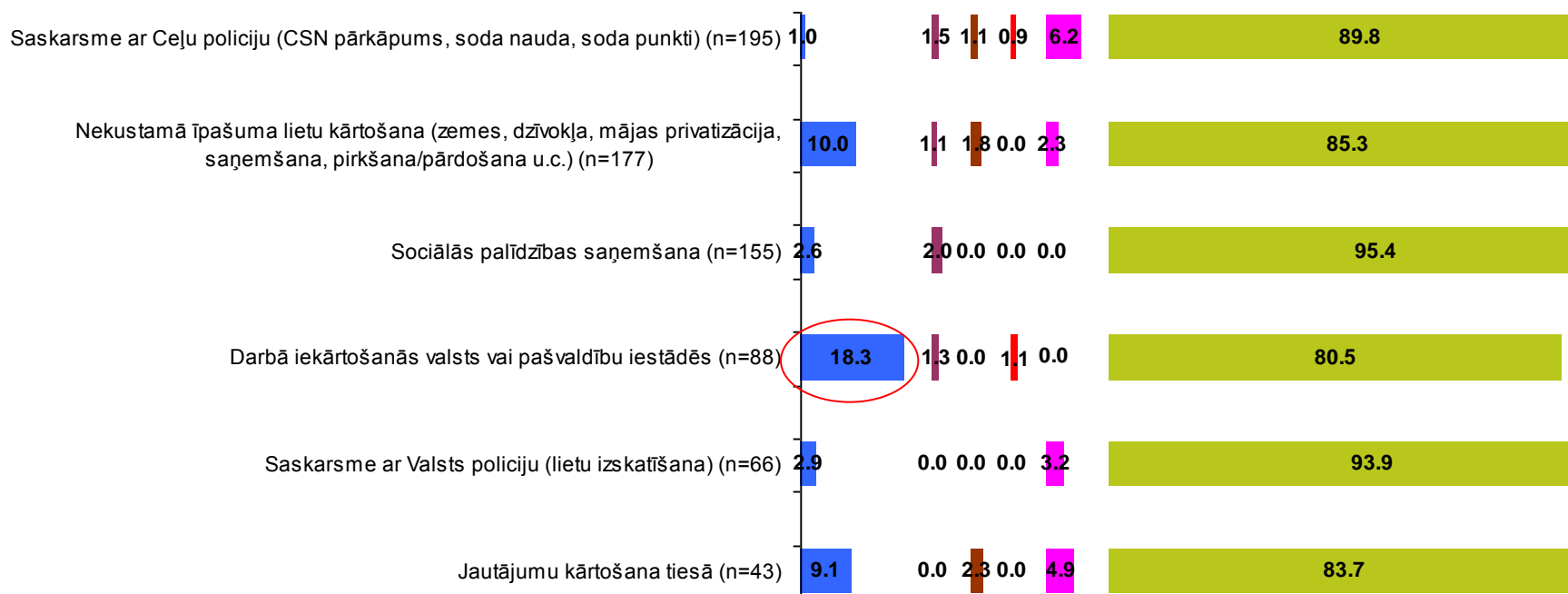
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

4.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi (II)

"Vai Jums nācās izmantot kādu (-us) no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?"

- vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)
- bija nepieciešamas nelielas (simboliskas) dāvanas, piemēram, ziedi, suvenīri, reprezentācijas priekšmeti, saldumi
- bija nepieciešamas vērtīgas dāvanas, piemēram, dāvanu kartes, preces, produkti, pakalpojumi
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi (līdz 7 eiro)
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi (7 eiro un vairāk)
- lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem, dāvanām vai sakariem

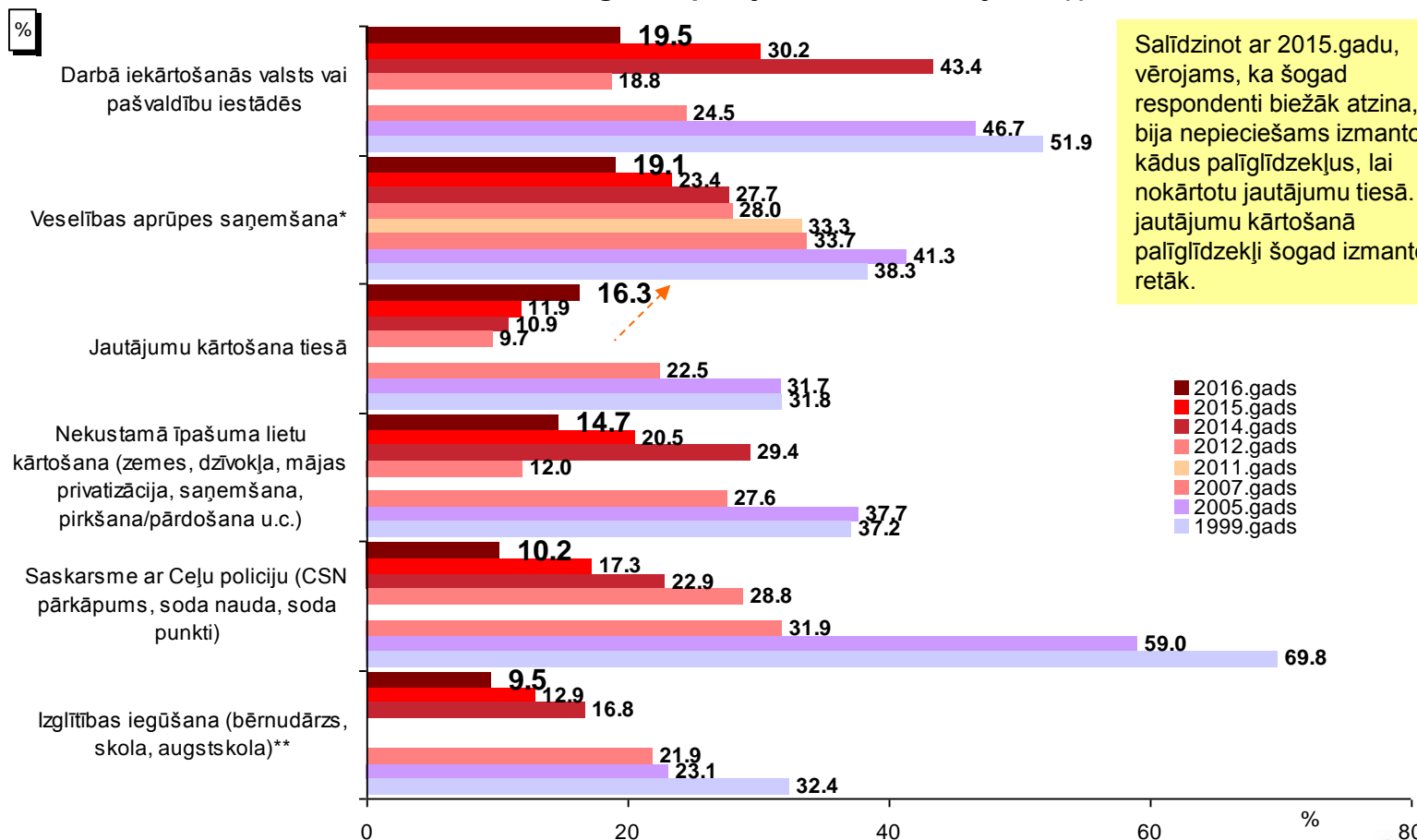
Bāzes: respondenti, kuri ir kārtojuši attiecīgo jautājumu

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

4.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi

Kārtojot lietu, izmantoja neoficiālus maksājumus, dāvanas vai pazīšanos

1999., 2005., 2007., 2011., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (I)

Salīdzinot ar 2015.gadu, vērojams, ka šogad respondenti biežāk atzina, ka bija nepieciešams izmantot kādus palīglīdzekļus, lai nokārtotu jautājumu tiesā. Citu jautājumu kārtošanā palīglīdzekļi šogad izmantoti retāk.

■ 2016.gads
■ 2015.gads
■ 2014.gads
■ 2012.gads
■ 2011.gads
■ 2007.gads
■ 2005.gads
■ 1999.gads

Bāzes: respondenti, kuri ir kārtojuši attiecīgo jautājumu

*2005. un 2007.gada aptaujās tika jautāts par "Ārstēšanos poliklīnikā, slimnīcā"

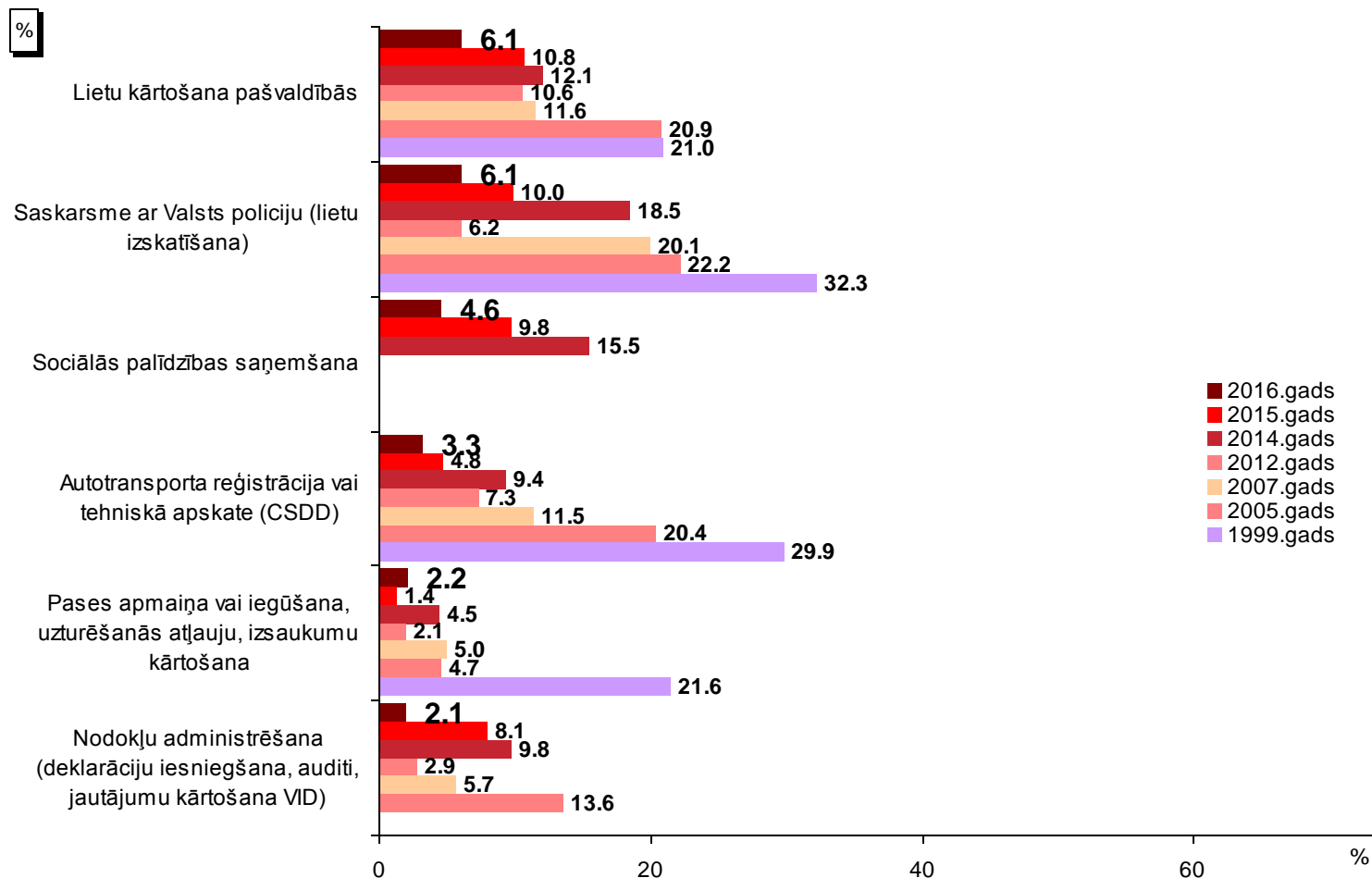
**2005. gada aptaujā tika jautāts par "Iekārtošanu skolā, bērnodārzā vai iestāšanos augstskolā"

Grafika turpinājums nākamajā lpp.

4.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi

Kārtojot lietu, izmantoja neoficiālus maksājumus, dāvanas vai pazīšanos

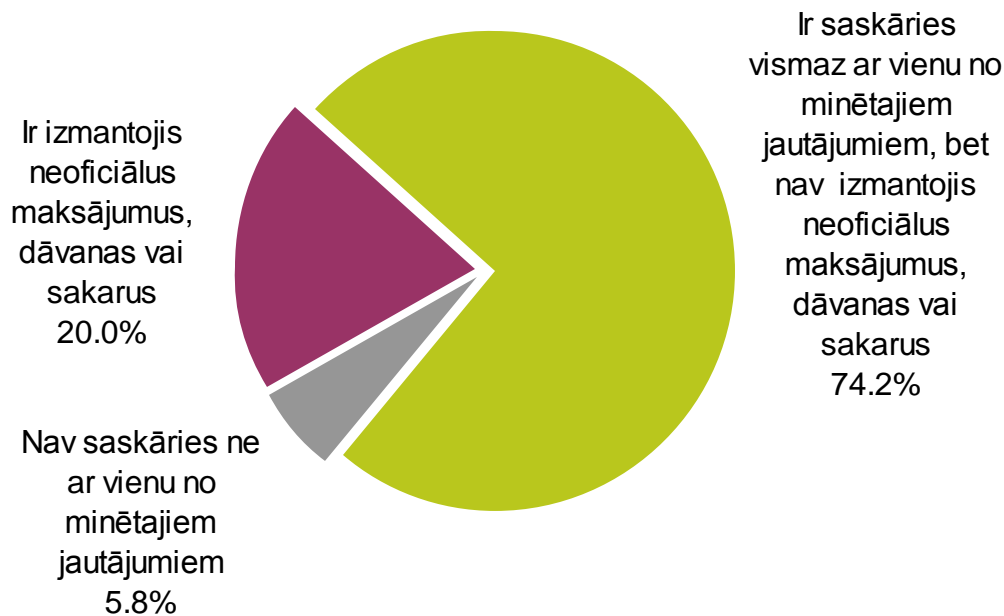
1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (II)

Bāzes: respondenti, kuri ir kārtojuši attiecīgo jautājumu

4.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi

Pēdējo divu gadu laikā, kārtojot lietas/ jautājumus/ problēmas...

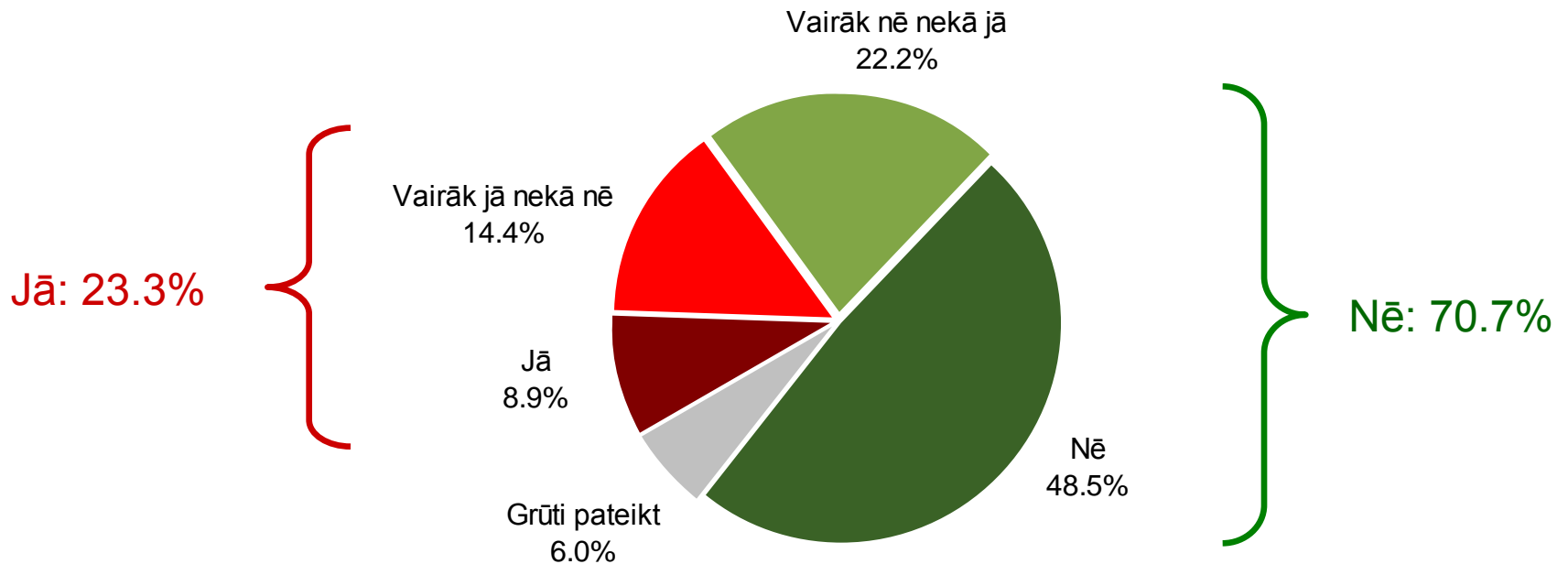

Bāze: visi respondenti, n=1003

5. Attieksme pret kukuļa došanu

5.1. Gatavība dot kukuli

"Vai Jūs personiski esat gatavs/-a dot kukuli valsts amatpersonai, ja tas būtu būtiski Jūsu vai Jūsu radnieku interesēs un problēma tiktu atrisināta?"

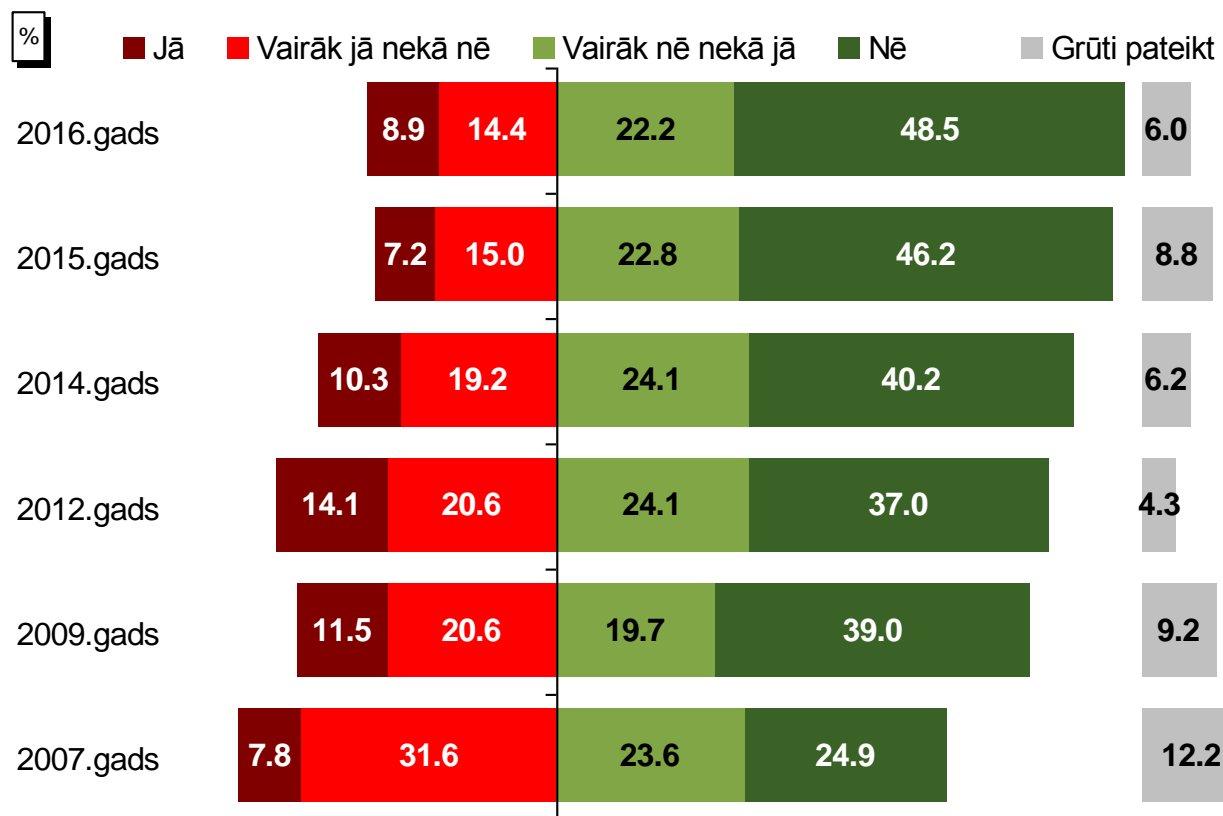

Bāze: visi respondenti, n=1003

5.1. Gatavība dot kukuli

"Vai Jūs personiski esat gatavs/-a dot kukuli valsts amatpersonai, ja tas būtu būtiski Jūsu vai Jūsu radnieku interesēs un problēma tiktu atrisināta?"

2007., 2009., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums

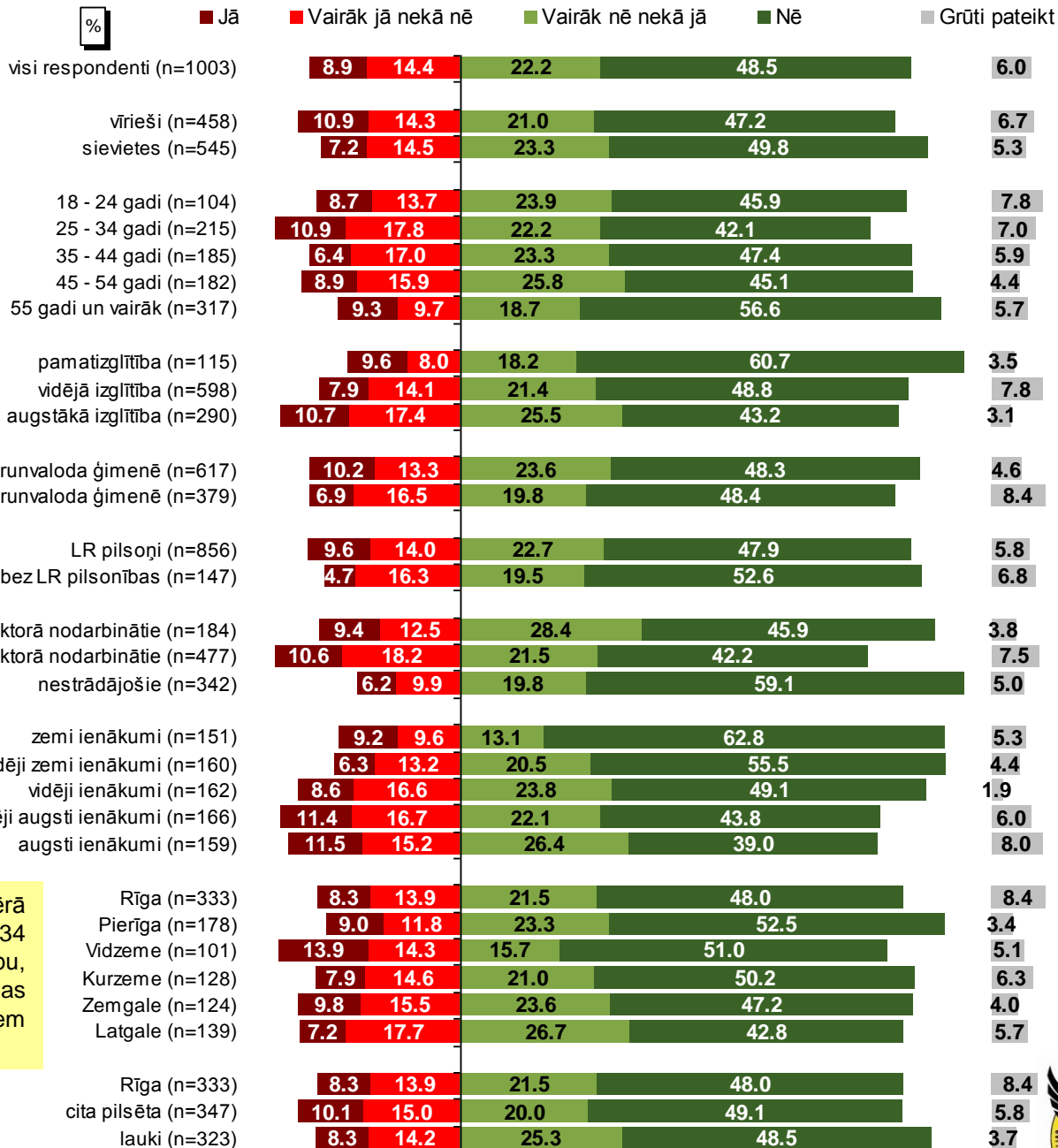
Bāzes: visi respondenti

5.1. Gatavība dot kukuli

"Vai Jūs personiski esat gatavs/-a dot kukuli valsts amatpersonai, ja tas būtu būtiski Jūsu vai Jūsu radnieku interesēs un problēma tiktu atrisināta?"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

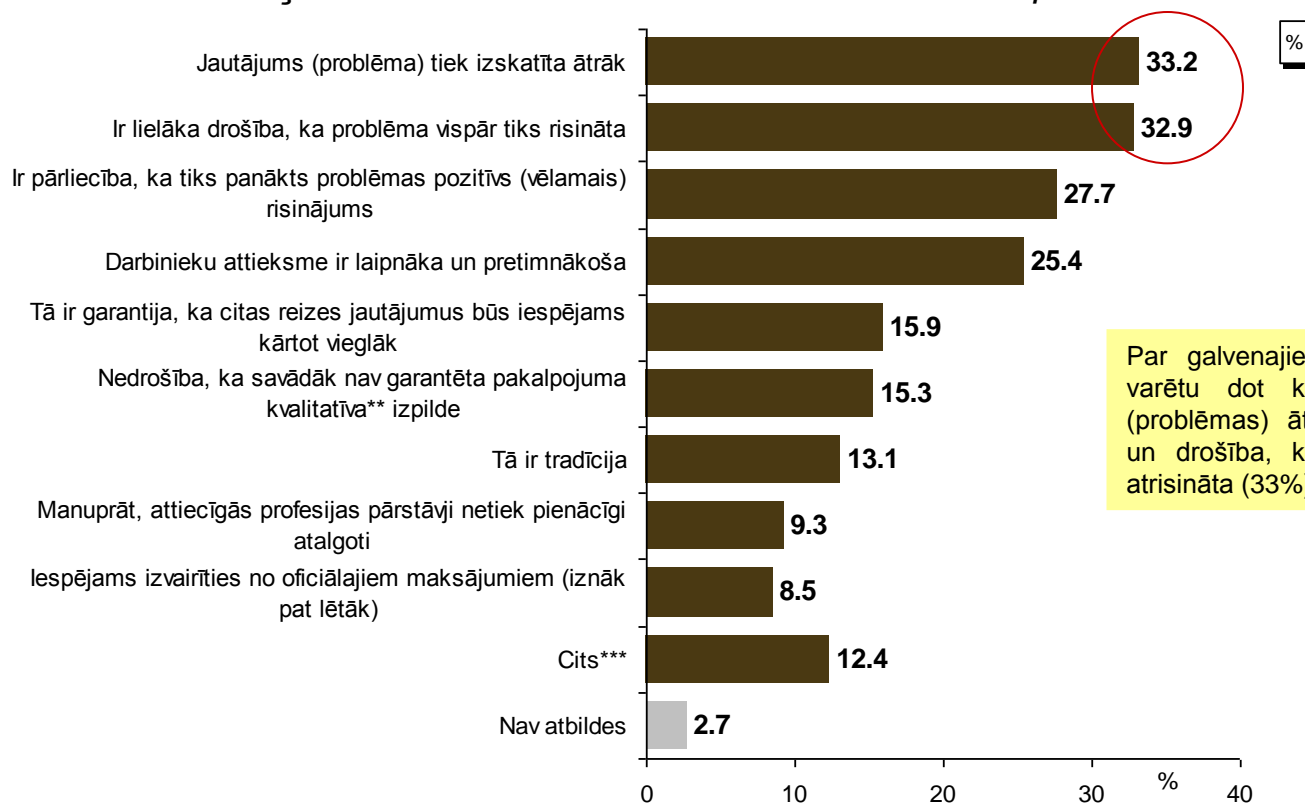
Gatavību dot kukuli biežāk nekā caurmērā pauda respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, privātajā sektorā nodarbinātie, aptaujas dalībnieki ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Vidzemes iedzīvotāji.

Bāzes: visi respondenti

5.2. Iemesli, kuru dēļ varētu dot kukuli vai dāvanu

"Pastāv dažādi uzskati par to, kāpēc valsts un pašvaldību iestāžu apmeklētāji vispār dod kukuli vai dāvanu. Es Jums nolastīšu vairākus iespējamus iemeslus. Lūdzu, norādiet iemeslus, kuru dēļ Jūs personiski varētu izšķirties dot kukuli vai dāvanu kādai valsts amatpersonai!"

Par galvenajiem iemesliem, kuru dēļ varētu dot kukuli, atzīta jautājuma (problēmas) ātrāka izskatīšana (33%) un drošība, ka problēma vispār tiks atrisināta (33%).

Bāze: visi respondenti, n=1003

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

***(piemēram, visi vajadzīgie dokumenti, izziņas, atļaujas pareizi noformēti u.tml.)*

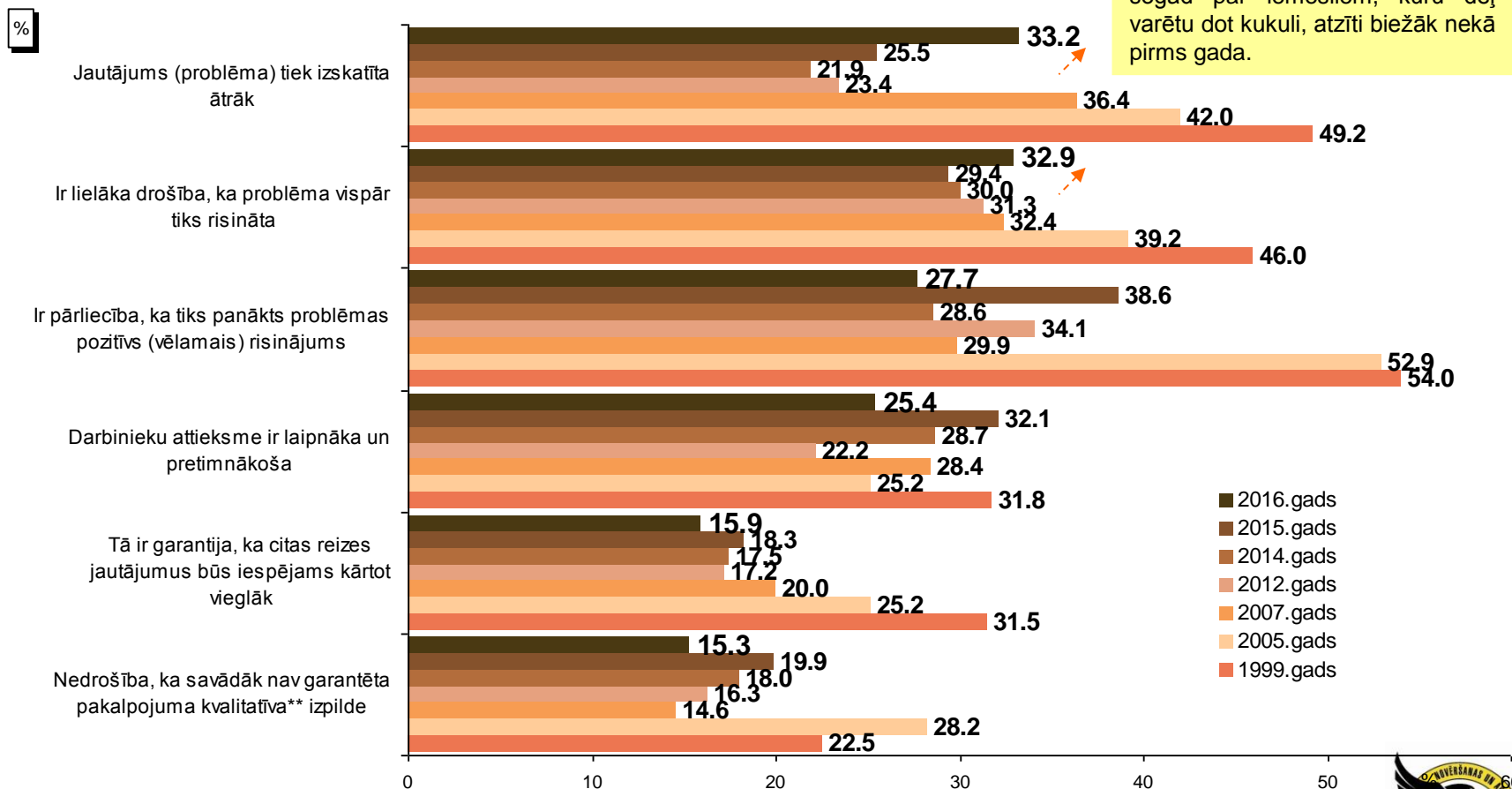
***Kategorijā "Cits" respondenti minējuši: "ja tas skartu veselību vai dzīvību" (minēts 5 reizes); "nav pieņemami" (minēts 3 reizes); "atkarīgs no situācijas" (minēts 2 reizes); "dotu tikai, ja būtu bezizeja" (minēts 1 reizi); "es negribu sēdēt cietumā" (minēts 1 reizi); "ja iedošu kukuli, vismaz informēs pie kā tālāk griezties" (minēts 1 reizi); "ja nebūtu risinājuma" (minēts 1 reizi); "mantojums no padomju iekārtas" (minēts 1 reizi); "manuprāt, nekā no iepriekšminētā neatbilst" (minēts 1 reizi); "nav naudas" (minēts 1 reizi); "pateicoties, ja kaut kas paveikts tiešām ļoti labi" (minēts 1 reizi); "patika ārsts" (minēts 1 reizi); "tā ir valsts aparāta nesakārtotība, kas rada iespēju kukuļot" (minēts 1 reizi); "tāda ir sistēma" (minēts 1 reizi); "tam vajadzētu ļoti nopietnus iemeslus, konkrētu gadījumu nevar nosaukt" (minēts 1 reizi); "kukuli nedotu" (minēts 102 reizes).

5.2. Iemesli, kuru dēļ varētu dot kukuli

“Pastāv dažādi uzskati par to, kāpēc valsts un pašvaldību iestāžu apmeklētāji vispār dod kukuli vai dāvanu. Es Jums nolasišu vairākus iespējamus iemeslus. Lūdzu, norādiet iemeslus, kuru dēļ Jūs personiski varētu izšķirties dot kukuli vai dāvanu kādai valsts amatpersonai!”

Jāpiebilst, ka jautājuma ātrāka izskatīšana un lielāka drošība, ka problēma vispār tiks risināta, šogad par iemesliem, kuru dēļ varētu dot kukuli, atzīti biežāk nekā pirms gada.

1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (I)

Bāzes: visi respondenti

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

** (piemēram, visi vajadzīgie dokumenti, izziņas, atļaujas pareizi noformēti u.tml.)

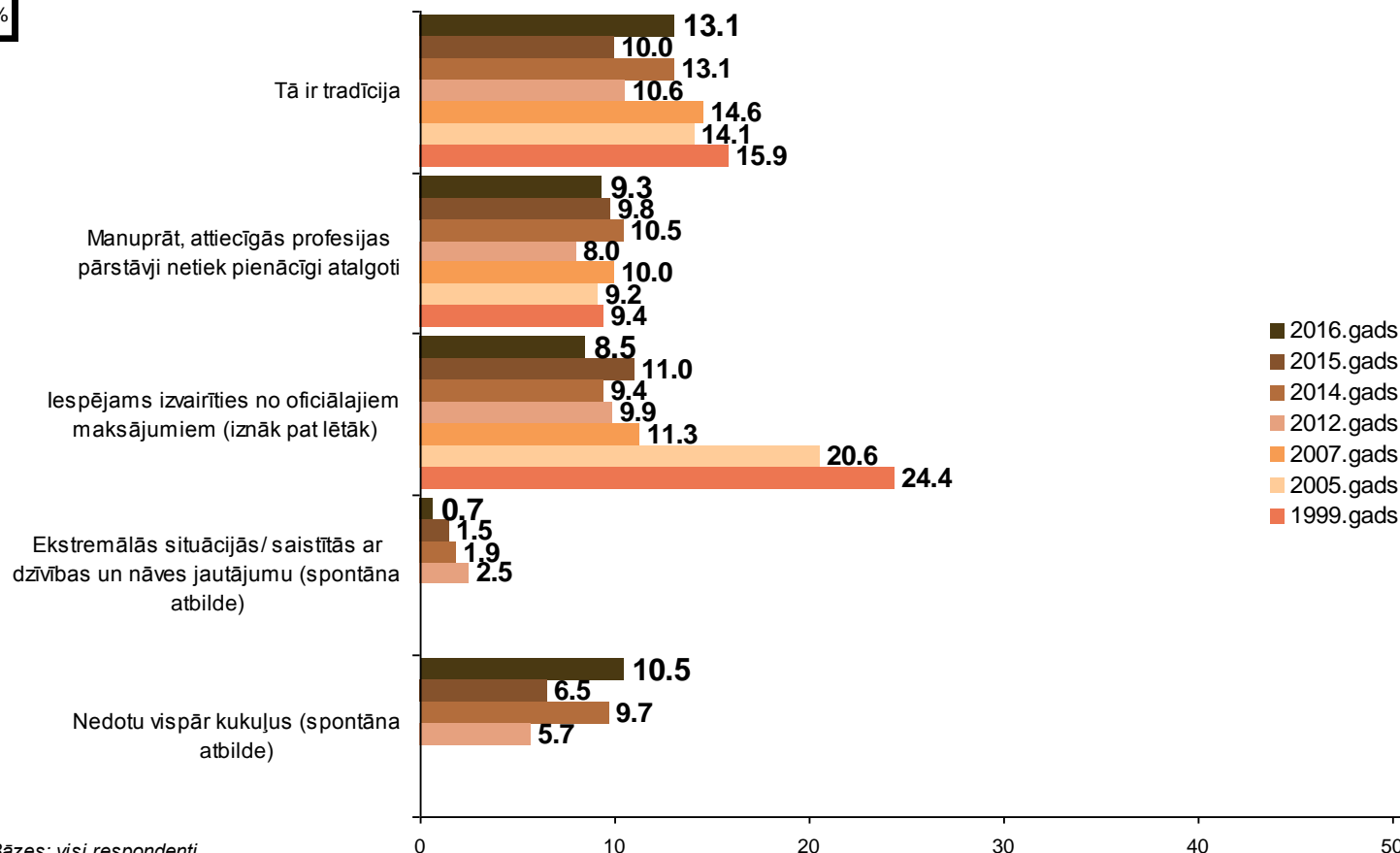
Grafika turpinājums nākamajā lpp.

5.2. Iemesli, kuru dēļ varētu dot kukuli

“Pastāv dažādi uzskati par to, kāpēc valsts un pašvaldību iestāžu apmeklētāji vispār dod kukuli vai dāvanu. Es Jums nolastīšu vairākus iespējamus iemeslus. Lūdzu, norādiet iemeslus, kuru dēļ Jūs personiski varētu izšķirties dot kukuli vai dāvanu kādai valsts amatpersonai!”

1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (II)

%

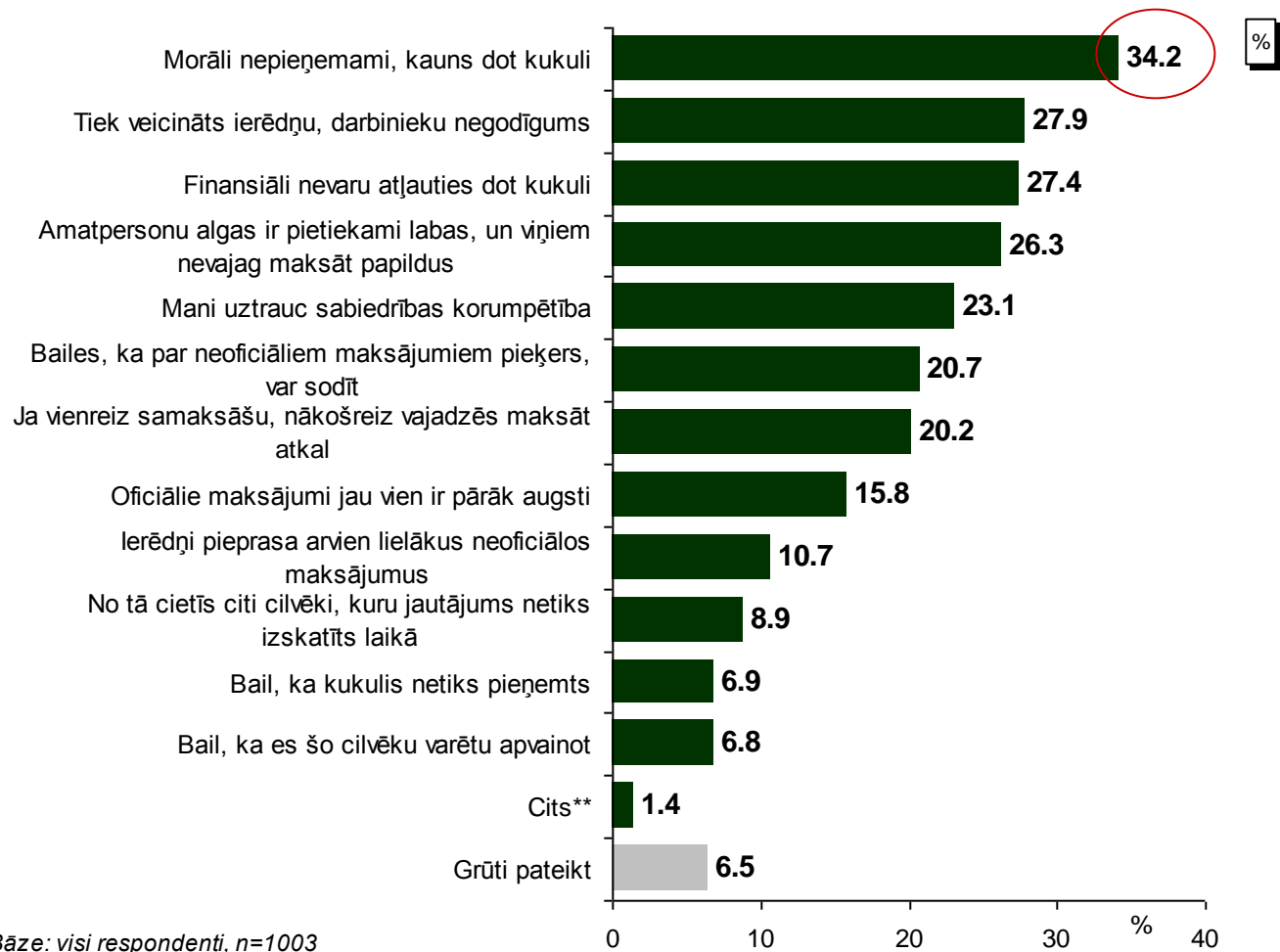

Bāzes: visi respondenti

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

5.3. Faktori, kas varētu atturēt dot kukuli

"Lūdzu, norādiet, kas Jūs personiski varētu atturēt dot kukuli valsts vai pašvaldības institūcijas valsts amatpersonai!"

Bāze: visi respondenti, n=1003

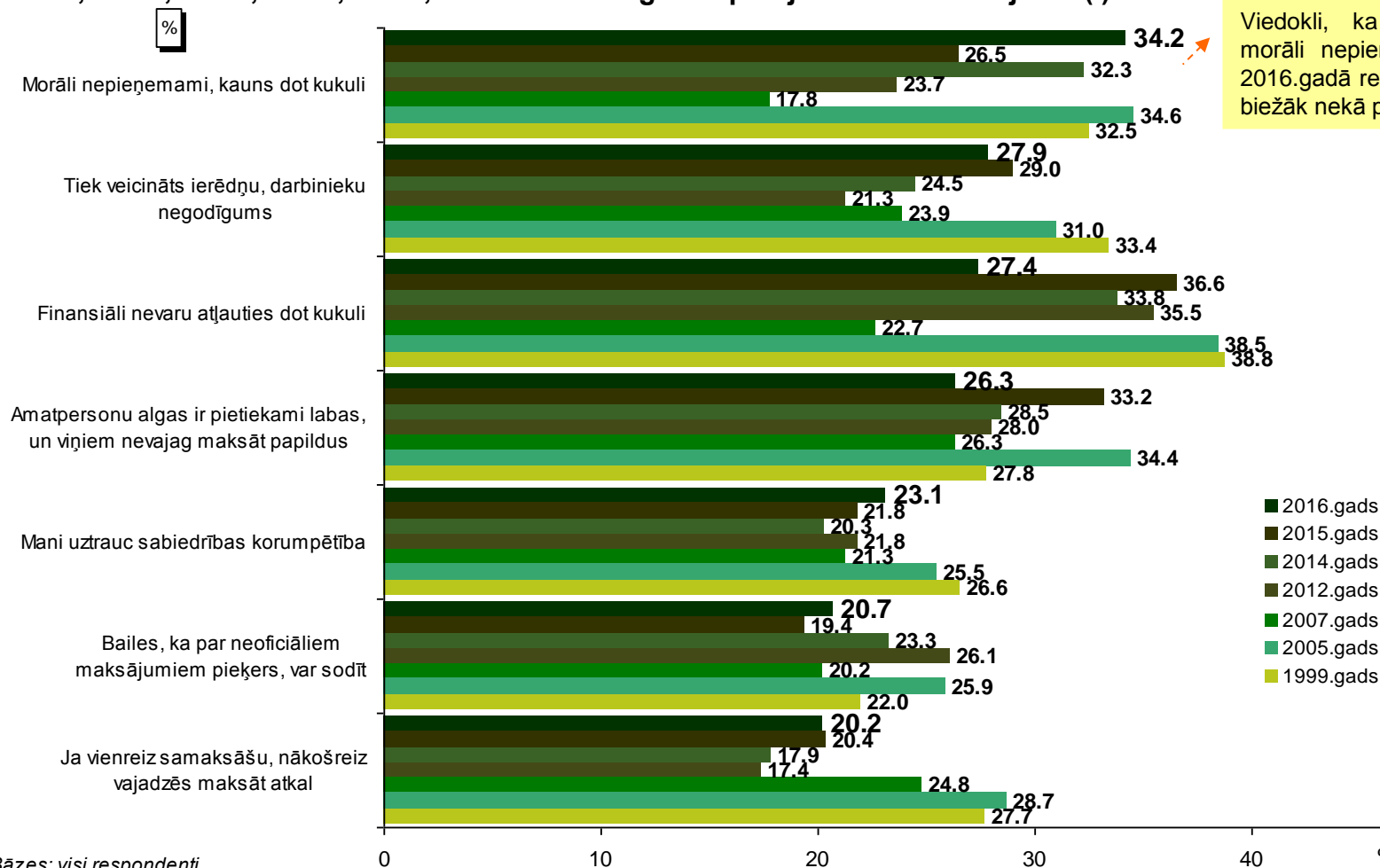
*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits" respondenti minējuši: "kukuli nedotu" (minēts 5 reizes); "ja būtu pārliecība par godīgumu, ierēdņu godīgums" (minēts 2 reizes); "birokrātijas mazināšana, kontroles uzlabošana" (minēts 1 reizi); "izvērtējot amatpersonas attieksmi pret sevi" (minēts 1 reizi); "ja bez kukuļa būtu tāds pats rezultāts" (minēts 1 reizi); "jo nav kukuļdošanas pieredzes man" (minēts 1 reizi); "nekas" (minēts 1 reizi); "tā ir pašu lieta" (minēts 1 reizi); "tas ir viņu darbs, kurš jā dara bez kukuļiem" (minēts 1 reizi).

5.3. Faktori, kas varētu atturēt dot kukuli

"Lūdzu, norādiet, kas Jūs personiski varētu atturēt dot kukuli valsts vai pašvaldības institūcijas valsts amatpersonai!"

1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (I)

Viedokli, ka dot kukuli ir morāli nepieņemami, kauns, 2016.gadā respondenti pauda biežāk nekā pirms gada.

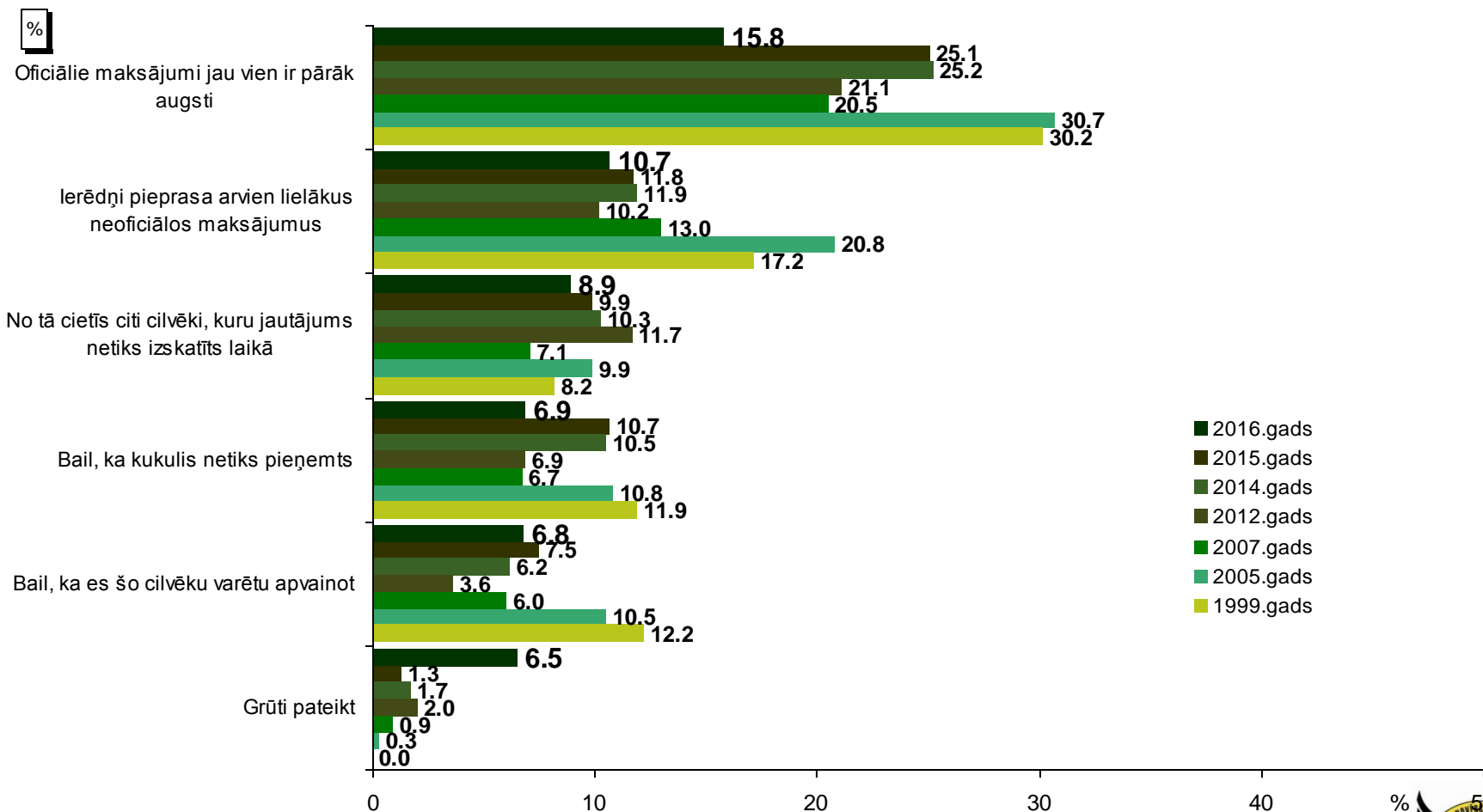
Bāzes: visi respondenti

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

5.3. Faktori, kas varētu atturēt dot kukuli

"Lūdzu, norādiet, kas Jūs personiski varētu atturēt dot kukuli valsts vai pašvaldības institūcijas valsts amatpersonai!"

1999., 2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums (II)

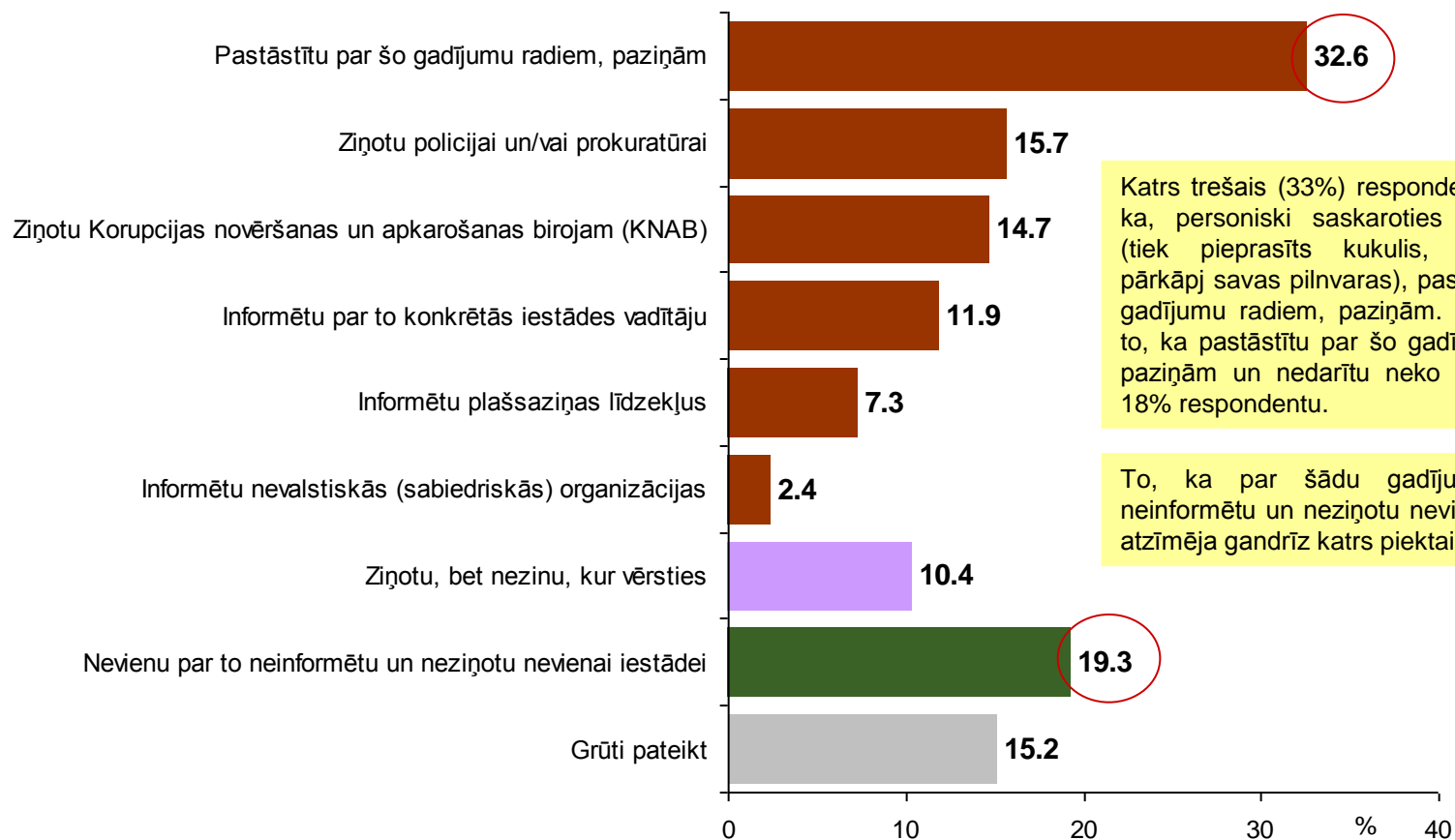
Bāzes: visi respondenti

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

6. Rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem

6.1. Institūcijas, kam ziņotu par korupcijas gadījumiem

"Kā Jūs rīkotos, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras)?"

Katrs trešais (33%) respondents atbildēja, ka, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras), pastāstītu par šo gadījumu radiem, paziņām. Jāpiebilst, ka to, ka pastāstītu par šo gadījumu radiem, paziņām un nedarītu neko citu, norādīja 18% respondentu.

To, ka par šādu gadījumu nevienu neinformētu un neziņotu nevienai iestādei, atzīmēja gandrīz katrs piektais (19%).

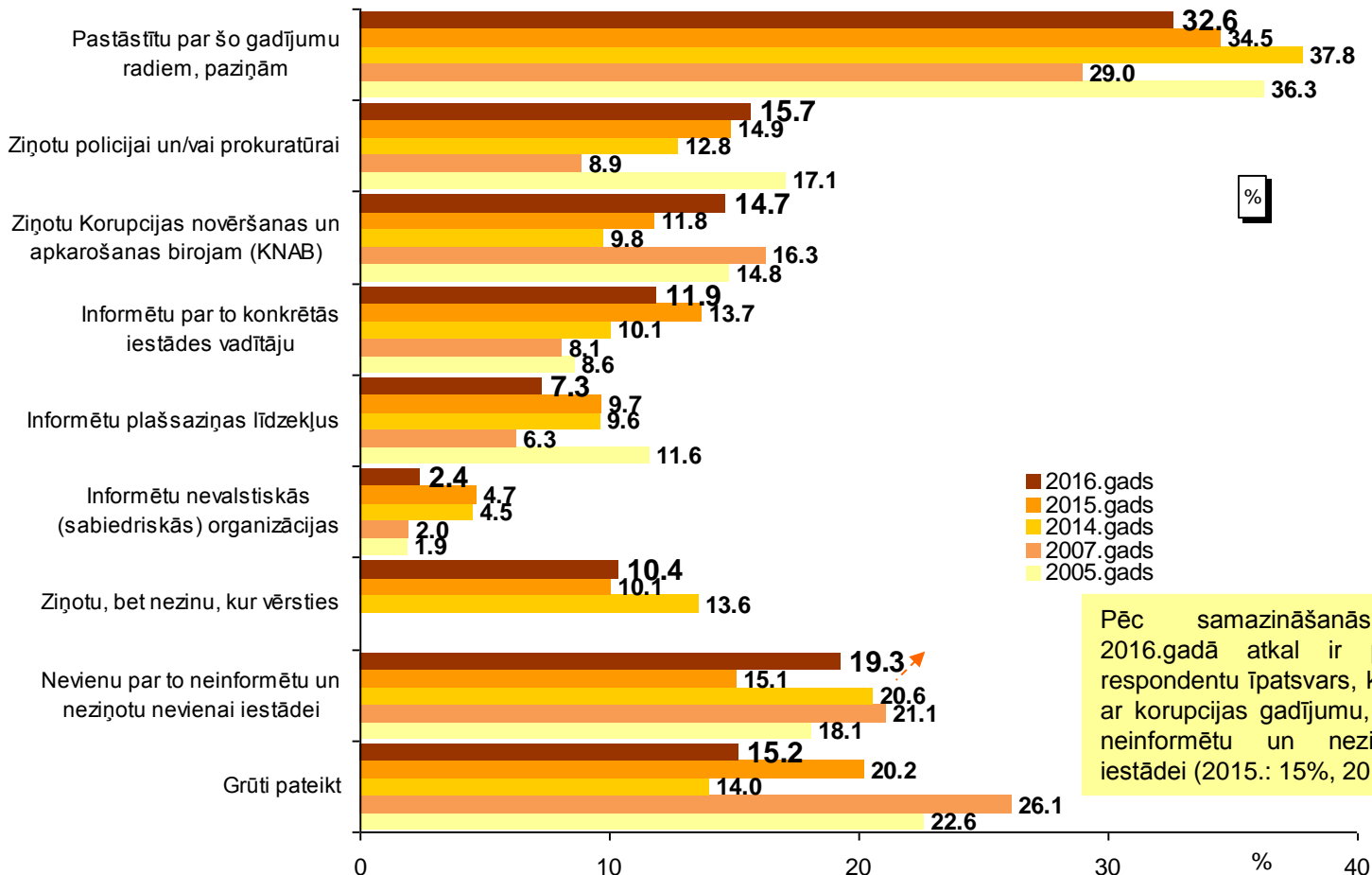
Bāze: visi respondenti, n=1003

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

6.1. Institūcijas, kam ziņotu par korupcijas gadījumiem

"Kā Jūs rīkotos, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras)?"

2005., 2007., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums

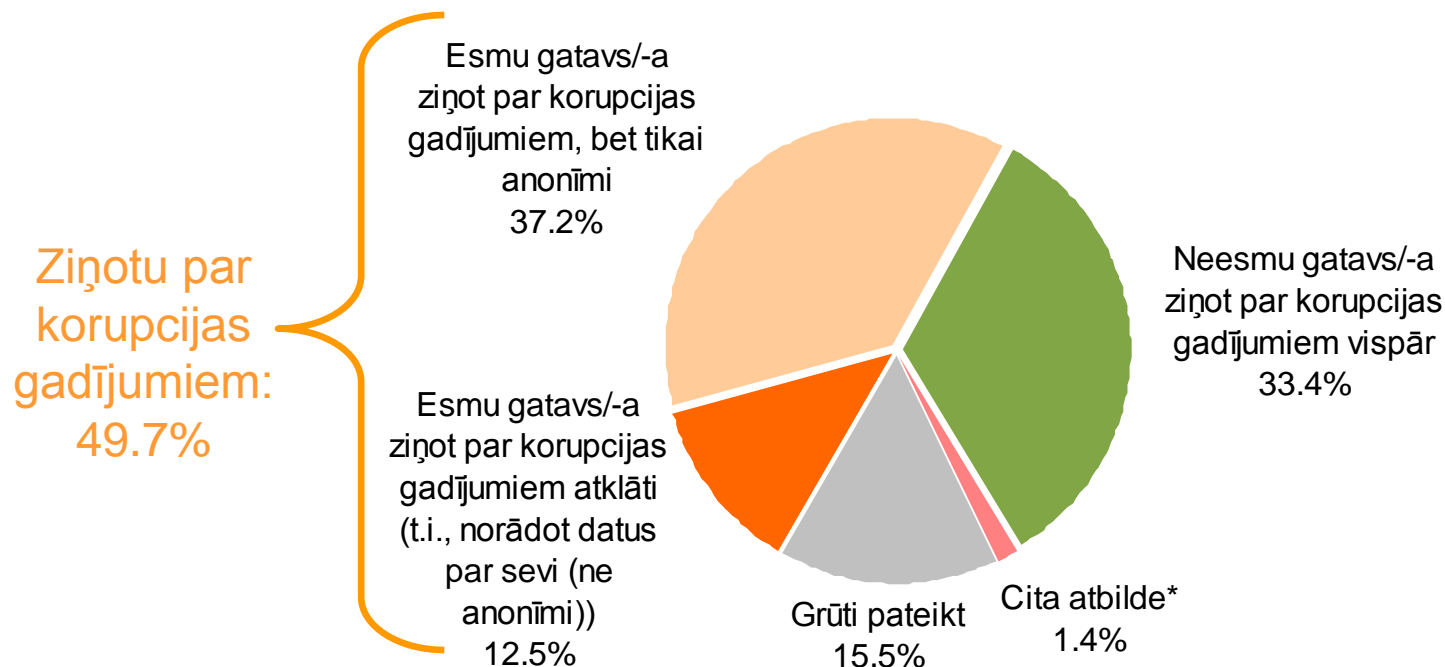
Pēc samazināšanās 2015.gadā, 2016.gadā atkal ir palielinājies to respondentu īpatsvars, kuri, saskaroties ar korupcijas gadījumu, nevienu par to neinformētu un neziņotu nevienai iestādei (2015.: 15%, 2016.: 19%).

Bāzes: visi respondenti

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

6.2. Gatavība ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti

"Vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, Jūs būtu gatavs/-a ziņot par tiem?"

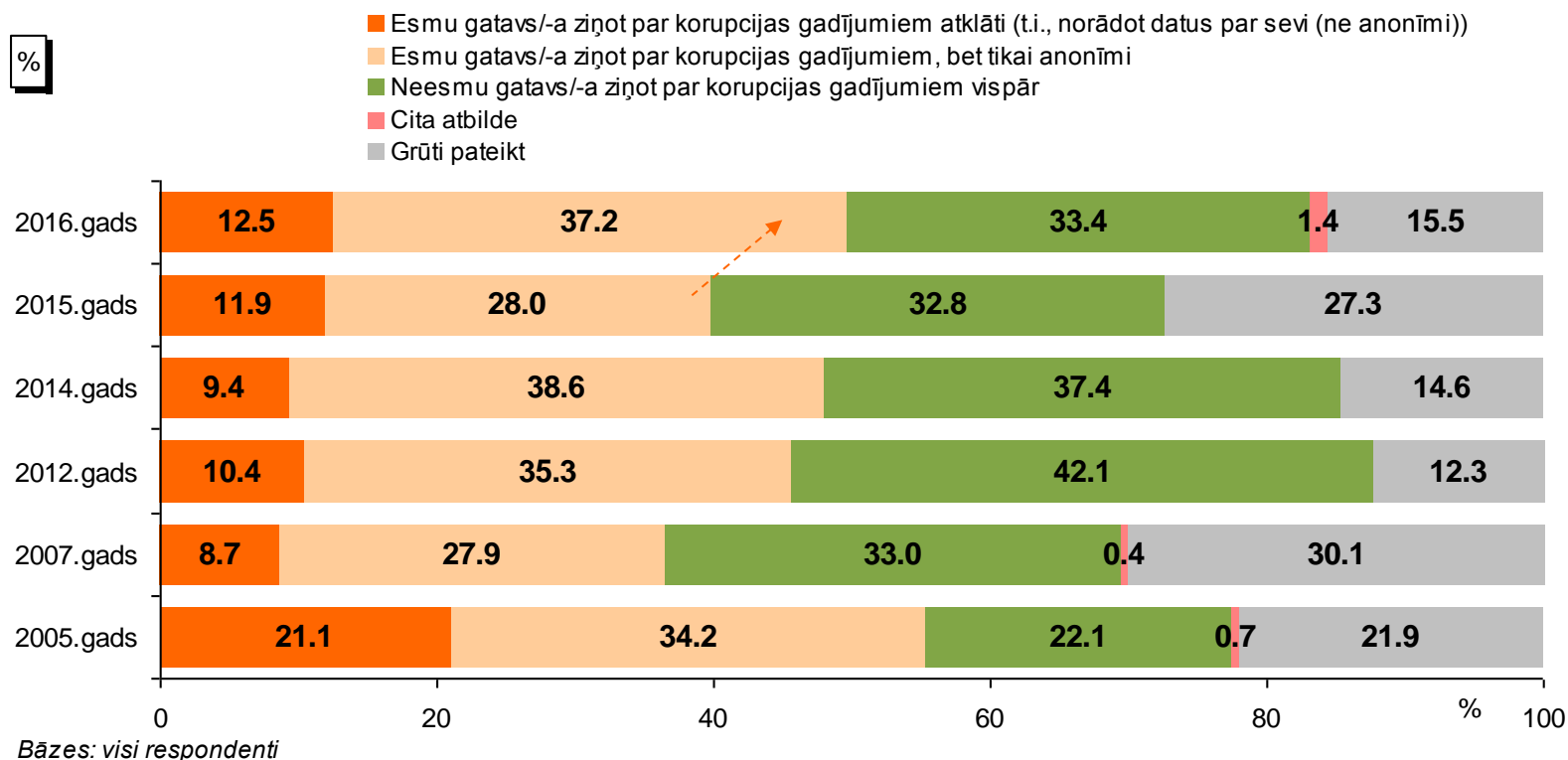
Bāze: visi respondenti, n=1003

*Kategorijā "Cita atbilde" respondenti minējuši: "atkarībā no situācijas" (minēts 7 reizes); "ceru visu, ko man vajag, nokārtot bez korupcijas" (minēts 1 reizi); "gatava tikai tad, ja tas apdraud cita dzīvību" (minēts 1 reizi); "ja ierēdnis kukuli izspiež" (minēts 1 reizi); "ja mani šantažētu - ziņotu" (minēts 1 reizi); "ja prasītu no manis, tad ziņotu" (minēts 1 reizi); "ja tas nav manās interesēs, tad ziņotu" (minēts 1 reizi); "pateiktu, izteiktu pašam cilvēkam visu ko domāju" (minēts 1 reizi).

6.2. Gatavība ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti

"Vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, Jūs būtu gatavs/-a ziņot par tiem?"

2005., 2007., 2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums

Gada laikā ir pieaudzis to respondentu īpatsvars, kuri pauž gatavību ziņot par korupcijas gadījumiem anonīmi (2015.: 28%, 2016.: 37%).

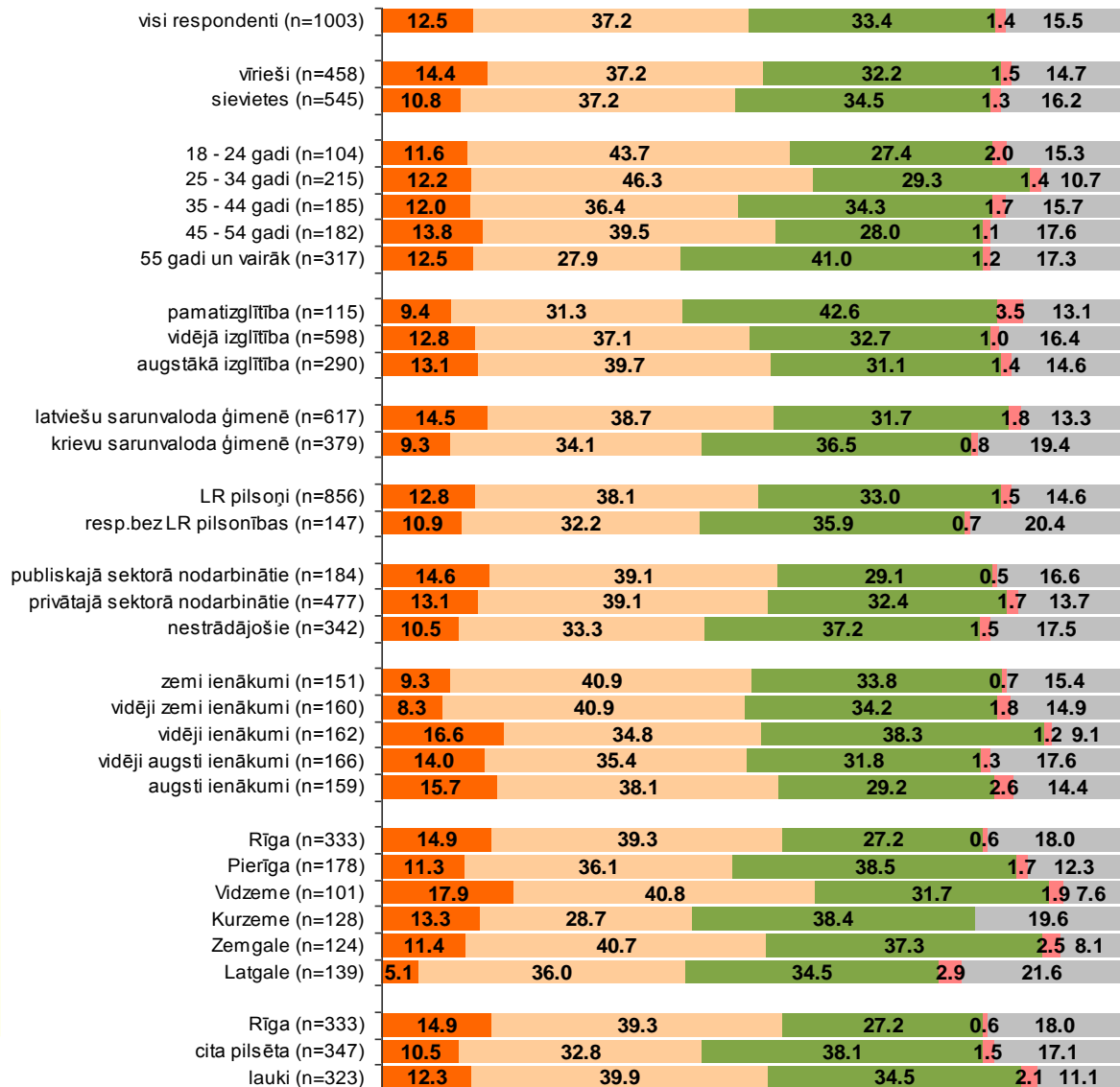
6.2. Gatavība ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti

"Vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, Jūs būtu gatavs/-a ziņot par tiem?"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Gatavību ziņot par korupcijas gadījumiem (atklāti vai anonīmi) biežāk nekā caurmērā pauda respondenti vecumā no 18 līdz 34 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, iedzīvotāji ar latviešu sarunvalodu ģimenē, publiskajā sektorā nodarbinātie, pētījuma dalībnieki ar augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Vidzemē dzīvojošie.

- Esmu gatavs/-a ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti (t.i., norādot datus par sevi (ne anonīmi))
- Esmu gatavs/-a ziņot par korupcijas gadījumiem, bet tikai anonīmi
- Neesmu gatavs/-a ziņot par korupcijas gadījumiem vispār
- Cita atbilde
- Grūti pateikt

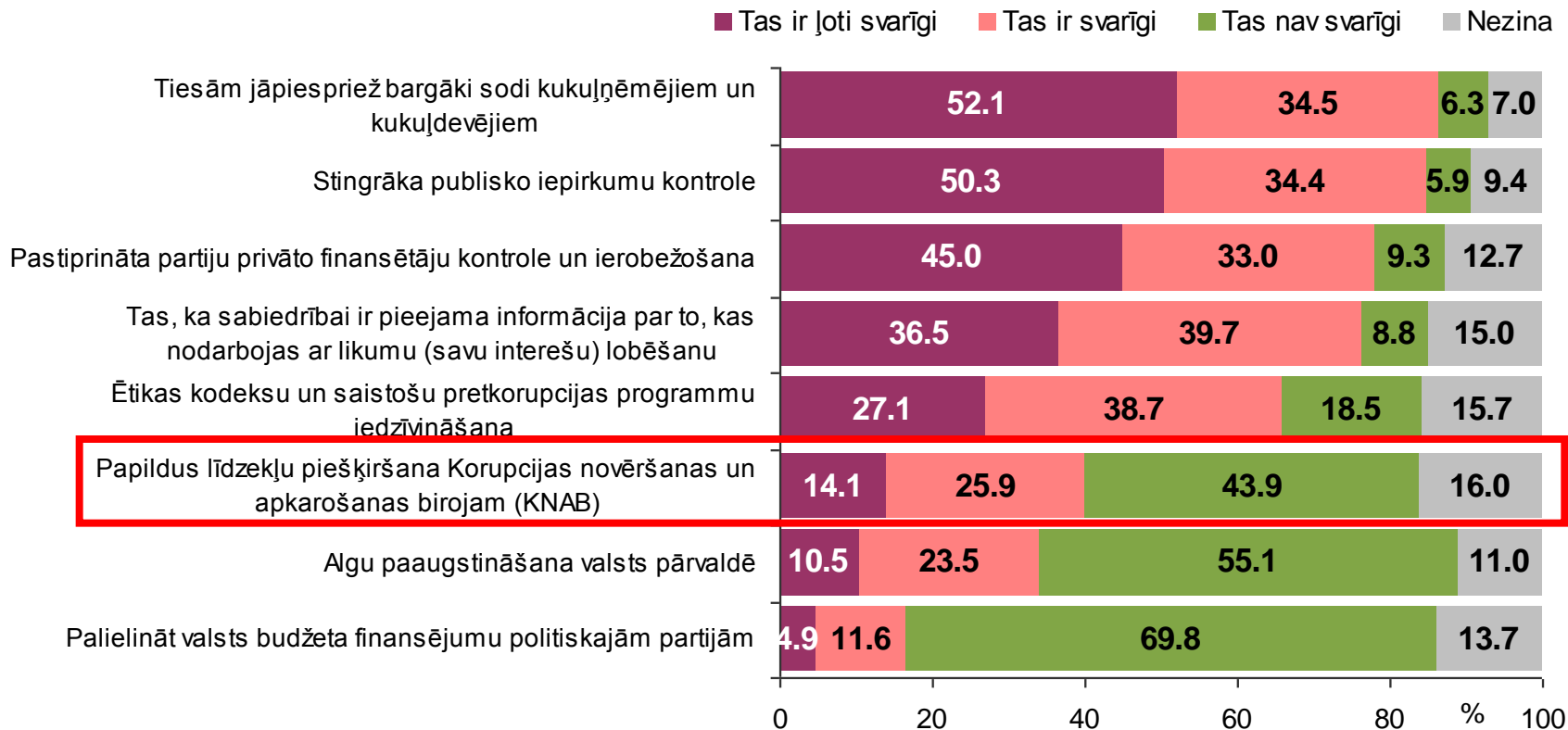
Bāzes: visi respondenti

7. Dažādu korupcijas mazināšanas pasākumu svarīguma vērtējums

7. Dažādu korupcijas mazināšanas pasākumu svarīguma vērtējums

"Kā Jūs domājat, cik svarīgi varētu būt sekojoši pasākumi korupcijas samazināšanā?"

Bāze: visi respondenti, n=1003

Vismaz 4/5 pētījuma dalībnieku pauda viedokli, ka korupcijas samazināšanas nolūkos ir svarīgi ("ļoti svarīgi" un "svarīgi"), lai tiesas piesprieztu bargākus sodus kukuļņēmējiem un kukuļdevējiem (87%), kā arī lai stingrāk tiktu kontrolēti publiski iepirkumi (85%).

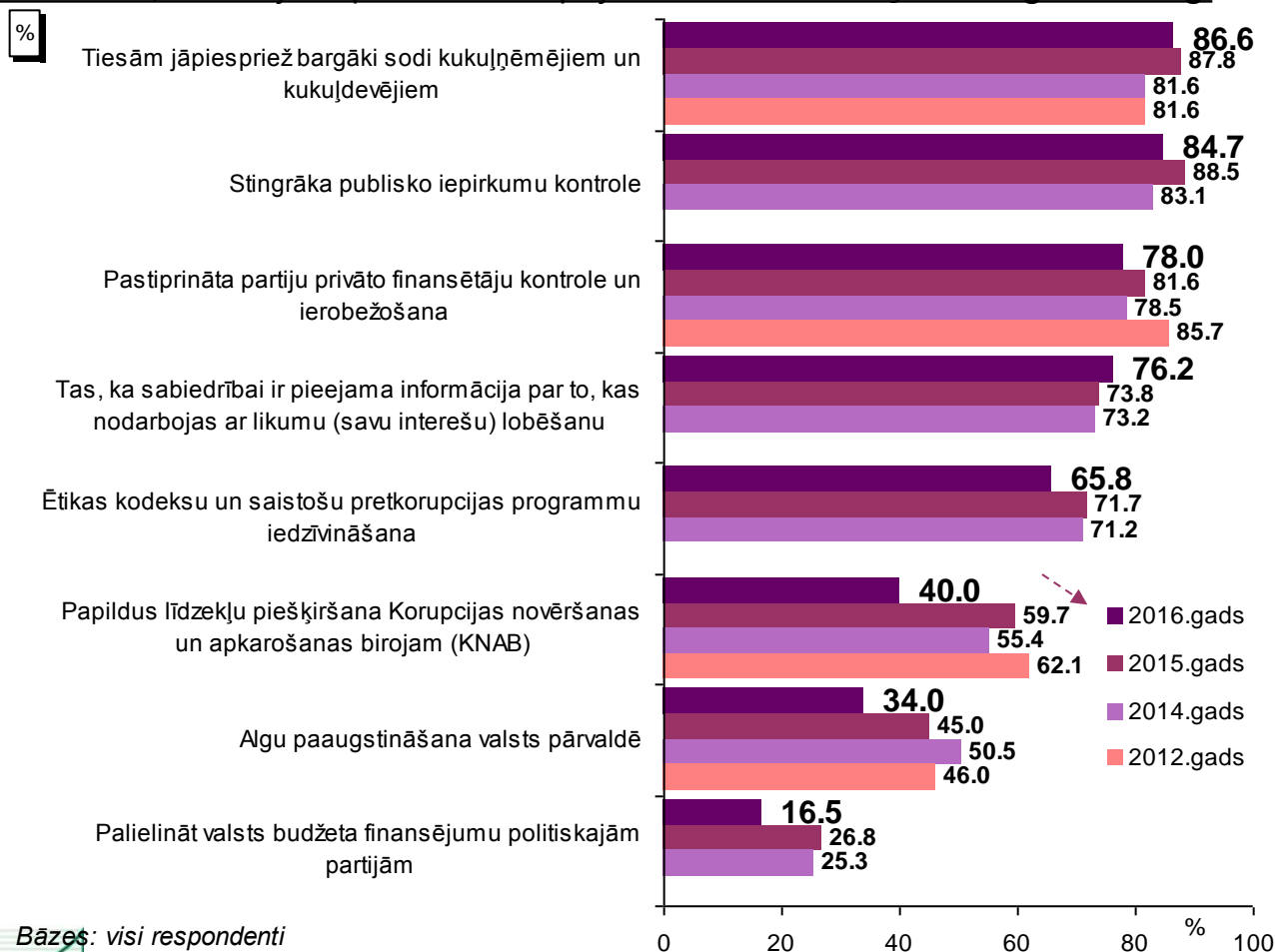
Papildus līdzekļu piešķiršanu KNAB par svarīgu kopumā atzina 40%, t.sk. 14% uzskatīja, ka tas būtu "ļoti svarīgi".

7. Dažādu korupcijas mazināšanas pasākumu svarīguma vērtējums

"Kā Jūs domājat, cik svarīgi varētu būt sekojoši pasākumi korupcijas samazināšanā?"

2012., 2014., 2015. un 2016. gada aptauju datu salīdzinājums

Pauda viedokli, ka sekojošie pasākumi korupcijas samazināšanā ir **loti svarīgi** vai **svarīgi**

2016.gadā respondenti retāk uzskatīja, ka korupcijas mazināšanas nolūkos svarīgi būtu piešķirt līdzekļus KNAB (2016.: 40%, iepriekš: 55%-62%).

Bāzes: visi respondenti